

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő:
VÉSI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Megbélyezett vakandokok.

Budapest, június 3.

(v.) A világon a legkatholikussabb egyetem az, mely a breisgauti Freiburgban van. A világ e legkatholikussabb egyetemén az exakt tudományok legrealisabbját, az élettant az a Weismann professzor tanítja, aki a tudományos felfogás radikalizmusa dolgában tulatesz még magán Häckelen is, az anyagtervény merész felfedezőjén, aki az ontogenia és a filogenia kettős szövetkevel világított bele a teremtésnek nagy titkaiba s tudományos rendszerével azt igyekszik kimutatni, hogy a mindenségnek sem keletkezésében, sem fejlődésében, sem igazgatásában a theologiai istenségnek semmi része nem lehetett. Häckel tehát nem közönséges istentagadó, hanem valóságos istenirtó. S aki ezen az istenirtón is tulatesz tudományos merészesség és emancipált gondolkodás dolgában, az a Weismann professzor háborítás nélkül tanít a világ legkatholikussabb egyetemén.

Ellenben mindalunk megtörténhetik az az eset, hogy öt főiskolai tanár a nyilvánosság színe előtt közönséges denunciaciót követ el a saját tanári testületük egy tagja ellen, aki az isten-eszmét se nem irtotta, se nem tagadta, akinek egyetlen büne az, hogy tudományos meggyőződését nem akarja a korlátolt dogmatizmus jármába hajtani, hanem helyesnek hiszi a Spencer-féle fejlődési elméletet s ezt a tudományos felfogását férfias nyíltsággal, de egytall tudóshoz méltó higgadsággal is tárja a hozzáértő közönség elé.

Tessék összemérni a Somló Bódog esetét a Weismann tanár freiburgi tanszékével, s valóban kétség szállhatja meg az embert, vajjon a huszadik század elején élünk-e — száz évvel Lamarck, ötven évvel Darwin után

és a Häckel Ernő korszakában — avagy abban a középkorban, amelyben az isteni szeretet nevében máglyára küldött etrekek tizezei tettek tanúságot a tudomány világosságától irtózó vakhít utálatos borzalmairól. S ha megtapogatván magunkat s a kalendáriumot nézven, meggyőződünk arról, hogy a jelenkornak vagyunk gyermekei, akkor a freiburgi és nagyváradai párvonal láttára megdöbbenve kell kérdezünk, vajjon a civilizáció közönségebe szervesen becsatolt Magyarországon élünk-e, avagy a legsötétebb Afrikában?

Hát e két kérdésre megadták ma a választ a magyar parlamentben. Megadta Benedeck János is, aki bátorhangu interpellációjával a szabad gondolat leventéjeül lépett fel; s megadta a választ Wlassics Gyula miniszter is, aki nemes lendületű beszédében a tudományos kutatás szabadsága elé tartotta az államhatalom paizsát és az ország színe előtt kemény leckét adott a nagyváradai obskuránsoknak s a parlament néppártjának is, mely izzó dühének féktelenségével szállt sikra a Somló Bódog személyében megtámadott szellemi szabadság ellen.

A nagyváradai ügy e parlamenti vitával el volna hat szerencsésen intézve. A denevérek azt hitték, hogy éjszaka van már Magyarországon; felröppentek hát s ragadozó kedvük támadt. Ma megtudták, hogy tévedésben voltak. Mert ebben a szabadelvű országban még nincs sötétség, legfeljebb az ő korlátolt koponyájukban s a szellemi világosságtól irtózó silány lelkükben. De érdekesnek tartjuk az ultramontan áramlatnak ezt az újabb támadó fellépését, mert tünetét ismerjük fel benne annak a mozgolodásnak, melyet a klerikális szellem egy idő óta, kivált az idegen kongregációk hozzánk beszívargása óta egyre fokozódó vakmerőséggel folytat. Mikor néhány

esztendővel ezelőtt a néppárt elnöke kibontotta a konzervatív politika zászlaját s a szabadság politikája helyett a tekintély politikáját ajánlotta és nemzeti fejlődésünk célja gyanánt azt tüzte ki, hogy ismét a kastély és a templom ragadja magához a vezetés hatalmát, akkor még elbizakodott mosolygással fogadta a szabadelvű tábor ezt a dohos szagu irányjelzést. Ma már kevés oka van az országnak e dolgokon mosolyognia. Mert azóta a klerikalizmus ugyancsak elkezdte minden elképzelhető ponton a szabadságot s ugyancsak tukmálja a nemzeti közvéleményre azt, amit ravasz eufemiával tekintélynek nevez. Még nem borult fel a szabadság, de már nem áll egészen szilárd lábón. Még nem lettek urává a nemzet lelki és erkölcsi életének a plébániákban és feudális kastélyokban szövetkező frigyestársak, de tagadhatatlan, hogy a rég idejüket mult úgynevezett tekintélyek már kovácsolják a szellemi és politikai rablincset a magyar nemzet számára.

Mindezt mi jól látjuk, ernyedetlenül figyelmeztetjük is rá az ország közvéleményét. Minket tehát a klerikalizmus és a feudális irányzat együttes hadműveletét nem igen lepnek meg. Ámde ezen a nagyváradai eseten mégis meg tudunk döbenni. Mert természetes és normális ez a támadás csak akkor lenne, ha az egyház szószékéről indították volna a tudományos kutatás szabadsága ellen. Ám itt világi professzorok léptek fel hazug denunciacióval egy szűkebb kollegájuk ellen. Emberek, akiket azért fizetnek, hogy tudást terjeszsenek és a szellemi haladás fátylóját hordják a nemzet ifjúsága élén, megfelelkezvén fenséges hivatásukról, beárlják a szabadon kutató fiatal tudóst az államhatalomnak, rászabadítják a legmoder-

TÁRCA

Parlaghy Vilma.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Prém József.

Nagy meglepetés érte az egész európai művésztárat. Parlaghy Vilma, kit a szerencse annyira tenyeren hordott, hogy nemcsak híres művésznő, hanem valóságos hercegné is lett, egyszerre csak megunta ezt a sokat irigylet dicsőséget és — válopört indított férje, Lvov herceg ellen!

Valóságos szenzáción ez a külföldiek, különösen a németek számára. Hogyne, amikor oly sok a jóbarátja, de még több az ellensége Parlaghy Vilmanak. S megújul mind a sok pletyka, izgalom, mely néhány év előtt Berlint foglalkoztatta, amikor a mi híres honleányunk legyőzte az összes német festőket.

A nagy aranyérem! E miatt folyt a harc. És nem kisebb ember avatkozott bele, mint II. Vilmos császár, kinek arcképét, melyet Parlaghy Vilma festett, a jury tagjai el sem akarták fogadni. A fejedelem-mecenás azonban határozottan azt követelte, hogy az ő portraita ott legyen a nagy tárlaton.

A kiállítás bezárásáig két nagy párt keletkezett. Egyik Parlaghy Vilma pártot, a másik a juryt tartott. Ez a jury pedig hallani sem akart arról, hogy a nagy aranyéremet a felkapott magyar festőnek ítélje oda. Csakhamar kiszivárgott azonban a hír, hogy Vilmos császár éppen a mellőzött és üldözött magyar nőnek szánta a legnagyobb kitüntetést, melyet a nagy Németországban művész elérhet! Erre a bírálók még

dcasabbak lettek és midőn az elnök többé nem is tiltolta az udvar akaratát: a jury tagjai közül néhányan visszaléptek.

Hónapokon át hiába lesték aztán: mi lesz az eredmény? Végre döntött a császár s a berlini táviratok a szelroza minden irányában tudtul adták, hogy Berlinben a magyar művészet aratott diadalt s ezt a diadalt egy honleányunknak köszönhetjük.

A közfigyelem most ujra reá fordul, erre az érdekes nőre, akinek egy ambiciója, egy szenvedélye van s ez nem más, mint hogy korának legnagyobb férfait sorban meghódítsa a — művésze által. És sajtóságos, hogy valahányszor egy-egy nevezetes férfi portraitaival föllep, mindenkor és mindenütt szenzációt kelt. Ezt a szenzációt az ellenségei idézik elő, s ha van sikere: akkor ezt is csak az ellenségeinek köszönheti.

Mindenki emlékezhetik még, hogy Parlaghy Vilma volt az első, aki Kossuth-ot fölkereste Turinban és természet után megfestette a képmását. Az 1885-iki országos kiállítás egyik legérdekesebb műve lett volna ez az arckép, ha a jury — elfogadta volna. A bíráló ugyl hitték, hogy azon a tárlaton, melynek Rudolf királyi a fővédője s melyet a király is meg fog látogatni, nem jelenhetik meg a festett Kossuth. Ezt persze nem mondhatá ki, hanem kifogásolták a kép értékét.

Csak egy évre rá láthatta a közönség, a régi műcsarnok egy kiállításán, a híressé vált Kossuth-képet. És látta a király is. Tisztán emlékszem a jelenetere. A képet a felvilágított nagy terem egyik hosszú falára függesztették, még pedig jó magasra, oly magasra, amennyire a legnagyobb lojalitás egyáltalában számúzhette a „veszedelmes” arcképet. A király körutjában éppen a kép alatt állt meg. Csinos tájféstmények tarkallták ott. De aztán fölnegett az uralkodó s tekintete megakadt Parlaghy Vilma műven.

— Ki az az öreg ur? — kérdezte a király kalauzától.

Telepy Károly és Vastagh György összenéztek. De aztán készséggel, bár elfogultan rebegete Telepy:

— Kossuth Lajos.

A király még magasabba emelte fejét. Szemközt álltam vele s jól figyeltem jószágos arcát. Egy vonása se változott meg, nyugodtan nézte az „öreg ur” fehér szallu, szelid tekintetű képét, azután tovább ment.

Igy történt. S a műcsarnok, de maga a világ is még mindig áll.

Azután Parlaghy Vilma a nagy férfiak egész sorát jellemezte ecsetjének erőteljes színeivel. *Windthorst* után különösen *Moltke* táborkon kedvelte meg a magyar művésznőt. A nagy hadvezért és hódítót senki oly híven nem örökítette meg s maga Moltke azt mondta, hogy a legjobb képmása. De amikor a művésznő az 1891-iki berlini nagy kiállításra küldte, a jury kerekén visszautasította.

Ugyanez az eset ismétlődött, amely Budapestben olyan gyors híre juttatta a festőnőt. Már ekkor közbelépett Vilmos császár.

Megvette a Moltke-képet s ráparancsolta a kiállítás rendezőre, hogy mint „a császár tulajdonát”, a diszteremben helyezze el. S az akkori műtárlatnak a legnagyobb vonzóereje éppen a magyar művésznő e képe lett.

Parlaghy Vilma a portraita műfaját a régi magas színvonalra igyekszik emelni. Jól tudja, hogy arcképeknek a hasonlatosság mellett főfeltelete a szellem, az élet, az individualitás. Azért keresi mindig a nagy férfiakat. De az individualitást csak az bírja a vászonra varázsolni, aki maga is jellemben gazdag. A festendő egyén szellemét és benső világát csak akkor tüntetheti föl a művész, ha a maga szellemének és benső világának egy részét kölcsönzi a műnek. Ha nő

nebb tudományos eszmére, az evolúció eszméjére, a felekezeti elfogultság sötét színfelületét. Az imént vakmerőnek nevezttük ezt a támadást. Visszavonjuk a jelzöt. Valóban ez a támadás nem vakmerő, hanem undorító. Wlassics Gyula és Benedek János izzó bélyeget sütöttek ma a tudomány é vakandokainak homlokára. Ez a jel rajtuk marad s azt hirdeti országga, hogy a szellem szabadságát a magyar nemzet lelkismerete nem hajlandó a sötétség szolgálatában szolidaris nemzetközi reakciónak kiszolgáltatni.

ORSZÁGGYÜLÉS

Budapest, június 3.

Négynapj pünkösdi szünet után változatlan jökdével folytatta ma a függelenségi párt az ex-lexes vitát. Nesi Pálon kívül más nem szólhatott ma a miniszterelnök jelentéséhez, hosszú beszédére bñ témát találván a gróf Andrássy Gyula pünkösdi cikkében. A naprend előtt Keeskeremthy Ferenc a bemutatott békésvármegyei feliratot tette szóvá és visszautasítása mellett kardoskodott, segítségére ment Ugron Gábor is, de a felirat mégis csak a képviseli bizottsághoz került, miután Szell Kálmán miniszterelnök meggyöződen kimutatta, hogy az ellenzék kívánsága a házszabályokba ütközik. Az ülés végén hirtelen megelénkült a Ház hangulata. Benedek János megintertélláta a kultuszminisztert a nagyváradi jogakadémia tanárainak határozata miatt, akiknek többsége miniszteri beavatkozást kért egy kollégájuk ellen. A demokrata képviselő fejtegetései természetesen sürü ellentmondást és zavaró közbeszólást támasztottak a néppárton, de a Ház szabadelvü elemei pártkülönbség nélkül figyelemmel hallgatták Benedek interpellációját és nem meggyözőzéssel sikerrel érték vissza a néppárti zajongók közbeszólásait. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter azonnal felelt az interpellációra, abban a szabadelvü szeltemben, amely a közoktatásügyi miniszter egész kormányzati működését jellemzi. A bemondó tanárok felterjesztésével szemben a miniszter nyíltan a kutatásnak és a tudományos véleménynek szabadságát hangsúlyozta és ösztinte, lelkes elismerésre ragadta a Ház összes szabadelvü elemeit, amikor épp oly leplezetlenül helytelenítette a nagyváradi öt tanár eljárását. A miniszteri választ az interpelláló képviselő is tudomásul vette.

A képviselőház ülése június 3-án.

— Kezdeté délelött 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Szell Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Ploss Sándor, báró Fejérváry Géza, Csuh Ervin.

képes erre és képes főleg a nagy férfiak jellemét feltüntetni, akkor ez kétszeres érdekes jelenség. S ezek a nagy férfiak szívesebben „ülnek“ egy kellemes, ifjú művésznő, mint a leghíresebb professzor kedvéért.

Az a leküzdhetetlen vágy, mely Parlaghy Vilánt sarkalja, hogy leghíresebb kortársait megörökítse, valóságos lázzá fejlődött benne, amikor egy nap Bismarck, a nagy és megközelíthetetlen kancellár jutott eszébe. Kohut Adolf megírta, mint ismerkedett meg a művésznő a vaskancellárral.

Az idea, hogy Bismarckot lefesse, nem tőle, hanem Moltketől eradt. A tábornok mondta egyszer a művésznőnek:

— Na! Ha már az én öreg, ráncos képemet odavarázsolta arra a vászonra: ültesse le Bismarckot is arra a csodaszékre, amelyen az ember megtanulja: milyen a türelem!

Moltke tudta, hogy a kancellár nem szívesen festeti magát, s mindenáron meg szeretne volna tréfálni öreg társát.

A Bismarck-képmást azonban csak egy festhette meg a művésznő, ha valaki megrendeli nála. Elfogadható, komoly ok nélkül nem akart alkalmatlankodni a század legnagyobb államférfiának. Egy nap aztán a jó alkalom önként kínálkozott. Bismarcknak egy kölni gyáros-barátja levélben kérte Parlaghy Vilánt, hogy fesse le számára a kancellárt. Reszkető kézzel irt erre a művésznő a friedrichsruhei retetének, kérve, hogy fogadja őt. S a választ meg sem várva, el is indult Friedrichsruhéba. A kastélyba érkezve, azt a választ kapta, hogy a házigazda semmi levelet sem kapott tőle. Parlaghy Vilma röstelkedve, egyenesen a pályaudvarra hajtatott, hogy ismét elutazzék s fővágyáról örökre lemondjon.

A vasúti állomáson már a jegyet is megváltotta a művésznő, amikor hirtelen eleje lép egy magas, hatalmas termetű öreg ur. Maga Bismarck volt. Mentegőtödzve mondta, hogy félre-

(Békésvármegye felirata.)

Elnök bemutatja Békésvármegye feliratát, melyvel bizalmát fejezi ki a Szell-kormány iránt s aggodalmát az obstrukciójával szemben.

Keeskeremthy Ferenc az elnöki előterjesztésekhez szól, melyek között Békésvármegye felirata is szerepel. Szólv szerint törvényellenességek fordulnak elő a bizmi ismítvány tárgyalásánál. Az ismítvány nem volt bejelentve. A szavazásnál pedig éppen törvénytelenségek történtek. Egyik árszékéi ülönktől azt kérdezte a főlispán, hogy szavazott-e már? „Igen“, volt a válasz. Ezt az igent bejegyezte a szavazók közé. (Zajos derűltég a szélsőbalon.) A főlispán kétszer szavazott, azt mondván, hogy neki két szavazata van. (Zajos derűltég a szélsőbalon.) Ilyenformán jött létre az egyforma szavazatarány s a főlispán saját elnöki szavazatával döntöt. Miután a határozatot megfellebbezik, tehát nem törvényes, kéri, hogy utasssa azt vissza a Ház. Ilyen ocsmány felirattal nem szabad iszultatni a Házat. (Zajos helyelés a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: Már a multkor voltam szerencsés kifíjetni a t. képviselőház előtt, hogy a házszabályok értelmében minden a Házhoz intézett kérvény, felterjesztés és felirat előterjesztendő és hogy a képviselőház az előterjesztés alkalmával nem lehet hivatal a felett bírálatot gyakorolni. hanem utastia egyeztérten az eddigi gyakorlat és a házszabályok világos értelme és rendelkezése szerint a képviseli bizottsághoz. (Ugy van! jobbfelől.) A kérvényi bizottság jelentése alapján azután van alkama a Háznak ezeket a kérvényeket tárgyalni, leítetük véleményét mondani. (Helyelés a jobbfelől.) Azt hogy ilyen kérvény előterjesztése függötvetéssék a beadott vagy beadandó felfolyamodástól, egyenesen a kérvényezési jog szempontjából tartom veszélyesnek és helytelennek. (Ellentmondások a szélsőbaloldalon. Helyelés jobbfelől.) A felirat, előterjesztés vagy kérvény tekintetében, bármínó legyen is az, — amint akkor is kifejtettem — nem lehet a belügyminisztériumra bízni azt — esetleg én nem tenném — hogy a Házhoz intézett kérvény előterjesztését a belügyminiszternek esetleg hosszúra nyuló vizsgálata függővé, esetleg pedig illuzióriássá tegye. Hiszen lehet rá eset, hogy valamely város vagy vármegye, valamely flagrás és sürgös ügy alkalmából valamely kérdésük kérdésben a képviselőházhoz folyamodik sürgösen.

Kulik Béla: Kétszer szavaz a főlispán! (Mozgas a szélsőbaloldalon.)

Szell Kálmán: Ezért lehetetlen azt az elvet felállítani, hogy ilyen sürgös kérvények, feliratok és feterjesztések ne vétesseken rendes kezelés alá csak azért, mert esetleg felebbezését nyújthatnak be ellenuk. Ezt már akkor kifejtettem és fenn is tartom ezt a nézetemet. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: A bizalmi nyilatkozatok is sürgösök?) A t. képviselőház, gondolkodhat el attól a gyakorlatól, amelyet statuált, mióta csak általában a képviselőház kérvényekkel foglalkozik, vagyis amióta ismét megnyílt az országgyűlésnek működése 1861-től, illetőleg 1867-től fogva. (Ugy van! jobbfelől.) Ez a kérvény tehát egyszerűen a képviseli bizottsághoz utastandó. (Helyelés jobbfelől.) Hogy azután mi történt Békésvármegye közgyűlésén, azt, engedelmel kérek, én most nem tudom megbírálni, mert előttem mindig az az elv áll, hogy audiatur et altera pars. Azt a főlispánt én különben egy olyan törvénytitstelő, olyan kiváló, derék és törvénynyű főlispánt is ismerem. (Ugy van! a jobbfelől.) Zaj a szélsőbaloldalon.) hogy törvényt a maga részéről nem sért. (Ugy van! jobbfelől.) Ez az én erős meggyöződösem.

(Helyelés jobbfelől.) Egyébiránt, ha felebbezés nyujtatik be hozzám, miután minden határozata a vármegyéknek és így az ilyen felirat tárgyhöz hozott is fellebbezhető az én a semmisségi panasz, az alkasságok, a törvényes küllekek elmulasztása vagy esetleges megfertesése szempontjából is felfelbírálni fogom úgy, amint a törvény előírja. De előre így kimondani, hogy az egy ocsmány felirat, azt visszautastom. (Klénk helyelés a jobbfelől.) Ezt nem tartom lehetségesnek. Ne menjen a t. képviselőház abba a veszedelmes precedensbe bele, hogy egy kérvényt, a nélkül, hogy azt a házszabályok értelmében, amint kell, a kérvényi bizottsághoz utastána már előre bírálat tárgyává legyen. (Elénk helyelés a jobbfelől.)

Ugron Gábor szerint a kérdés nem abból a szempontból bíralandó, hogy kinek kellemes, kinek nem. A peticionális jog becses joga a választóknek s csak egy képviselő aláírását teszi szükségessé, hogy a Ház elé kerüljön. De éppen ezeket a feltételeket kellene elháritani, azt a lehetőséget, hogy botrányos tartalmu vagy irányzatú kérvények vagy feliratok a Ház elé kerüljenek. Visszont azonban a vármegyei feliratok is csak úgy kerülhetnek jogosan a Ház elé, ha az elhatározás a törvényes küllekeknek megfelelőleg jött létre s a szavazás is a törvények szabályainak megfelelő. A képviselőház elnöke nem lehet bírája a kérvényeknek, bár jogerőség szempontjából megvisszálhatná azokat. Ahhoz azonban szigorúan ragaszkodunk kell, hogy a törvények megtartassanak. Ez pedig első sorban a belügyminiszter kötelessége. Bocssáson ki egy köriratot, amelyben kérje ki azt, hogy feliratok jogerősen emelkedés nélkül a képviselőház elé terjesztessenek. Válaszra el a belügyminiszter magat a pártvezérségtől s utastisa a főlispánokat, hogy ne legyenek oly tulbuzgó. Ugy látszik, a nagy sietségből ítélve, hogy a kabinet rövid életű. Nyugtassa meg a miniszterelnök saját pártbáit, hogy ez nem így van. Komárommegye a Báuffy-tele obstrukció idején felirt az országgyűléshez, de ezt a feliratot nem küldötték le, mert Báuffy időkben megbukott. (Zajos helyelés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: A felirat a házszabályok értelmében kiadatik a kérvényi bizottságnak.

(Somló Bódog ügye.)

Benedek János: T. képviselőház! A gondolat, a vélemény szabadsága, a tudomány szabadsága, a fejlődött emberi társadalomnak, a civilizációknak egyik leghatalmasabb vívmánya és mivel ezt a nagy kincsét látom megtámadva egyik legközelebb felemerült eset alkalmából, bátor vagyok erre nemcsak a t. Ház szíves figyelmét felhívni, hanem egyszersmind kérdést intézni e tárgybna a kormány illetékes tagáioz.

Rakovszky István: A királyt leszidni szabad?

Benedek János: A Társadalomtudományi Társaságnak egyik ülésén felolvasást tartott egyik fiatal tudósunk, dr. Somló Bódog. Mindjárt a felolvasás elhangzása után különböző vélemények hangzottak el, azonban egyetlen egy vélemény sem volt olyan, amely ebben a felolvasásban támadást látott volna államformáink ellen és forradalmi tendenciát, vagy ígést fedezett volna fel abban.

Vérsi József: Helyes, nincs is benne.

Benedek János: Elhangzott ez a felolvasás. Ismeretes röviden meg is jelent a lapokban, sőt bő kivonatban közölték a nagyváradi újságok, ahol az illető fiatal tudós az ottani kir. jogakadémia egyik tanszékét töltte be, tehát személye iránt közelebbről is érdeklődnek.

értés történt. Az a bizonyos levél megérkezett, de ő sok más levéllel együtt föl se bontotta még; csak most jutott a kezébe s im azonnal lóra pattant s maga sietett a művésznő után, hogy visszahívja és visszakísérje őt mint vendéget.

A kastély urónője, Bismarck hercegné, előttelvaló nap Hamburgba utazott s azért a herceg maga sietett a konyhába s megparancsolta a szakácsnak, milyen ebédet főzzön. A feketekávé mellett aztán megbeszélétk, mely napokon jöjjeon el újra a festőné, s 1892. január első napjaiban hozzá is látott a munkához.

Bismarck fekete polgári ruhában már várt, hogy az „első ülés“ kellemes izgalmaira rászánja magát. A friedrichsruhei kastély jobb szárnyán levő földszinti teremben legjobb a világítás. Itt fogadta volt a kancellár a különféle küldöttségeket s abban az időben itt voltak felhalmozva mindama karicsenyi ajándékok, játékszerek, melyeket a kis Bismarck-unokák kaptak.

Az első óra valahogyan elmúlt, de aztán fogyni kezdett a státusférfiu türelme. Maga a művésznő mondja, hogy úgy érezte magát, mintha oroszlánt kellene szelidítenie, még pedig a tekintetével. Végre, amikor már futni akart Bismarck, az a szerencsés ötlete támadt Parlaghy Vilmának, hogy egy dalt kezdett dudolni:

Als ich Dich gesehn,
War's um mich geschæhen!

A dal tetszett a megszelidített oroszlának. A művésznő kellemes megjelenése, föllépésének sokatlatossága annyira meglepte Bismarckot, hogy jöizün kacagni kezdett s az ülés aztán még vagy két órán át tartott. Majd sétára indult az egész háznép. A villásreggeli alatt Parlaghy Vilma a nagykancellár jobbján ült, míg tőle jobbra Lenbach Ferenc foglalt helyet. A képmás jöfomán a németek e legnagyobb arékféstőjének ellenörzése mellett készült el. A művésznő csodálattal

nézte az élő mintát, melynek megérkítése által életének egyik legmerészebb álma valósult. És nemcsak nézte, hanem tanulmányozta azt a fejet, melyet anyni millió karrikatura próbált nevetésgéssé tenni s amely a torzsképeken is hatalmas és páratlan maradt.

— Valami megfoghatatlan, titokteljes varázs volt Bismarck tekintetében — mondja a művésznő. — Ez a tekintet szinte megremegettette az embert.

Épp akkor nagy jármát csapott a berlini sajtó Parlaghy Vilma híres Moltke-areképe miatt. A jury ítélete egész botrányt idézett elő. Bismarck vizsgasztala a művésznőt és a többi közt ezt mondta:

— Ha valamely férfi fölülr bir emelkedni a közepszerúség színvonalán, azonnal megrohanják az ellenségei; ha aztán nő találkozik, aki fölveszi velök a versenyt, akkor már brutálisokká válnak a teremtés urai!

A Friedrichsruhában készült arékép egyike a legjobbaknak, melyeket a művésznő festett. Nem csak a hasonlóság meglepő, hanem a jellemzés ereje is imponál rajta. Ebben az öreg urban, aki már csak a flozofus madártávtábtól nézte a világ folyását, hiven és meggyözőn jellemezte a nagy kancellárt is, aki Németországot egységessé alkotta, aki három évtizeden át uralkodott Európán s aki nem csak a gondolat, hanem a tett utólríhetetlen hőzosa volt.

Parlaghy Vilánt most ismét sokan emlegettik. Másodszor válik el, mert már volt első ura is. Sokat boldogíthatott a hercegnő koronával fején. Ez a boldogtalansága lefégyverzi sok ellenességét, még a kárörvendőket is. Népszerűsége ezzel csak emelkedik. Nem is volt művésznő Kaufmann Angelika óta, aki annyira érdekelte volna kortársait. S a műtörténelem egy érdekes lapját bizonyára a magyar festőné rendkívül érdekes pályájának méltatására tartja feenn.

a meggyőződés, hogy azt az intézetet tévesen nevezik katolikusnak. (Zajos felkiáltások a néppártont. Kérdése meg a minisztert, hogy katolikus-e, vagy nem?) Csoválatos, hogy éppen most tűnik szemlélőbe ez az elnevezés azzal a feljelleléssel kapcsolatban. Ebből az következik, t. képviselőhöz, hogy ez a két dolog egymással legalább is eszmei összefüggésben van. (Zaj a néppártont.) Interpelláció a következő:

1. A tudomány és véleménynyilvánítás szabadsága ellen intézett azon vakmerő támadást, mely a nagyváradi kir. jogakadémia öt tanárának, névszerint dr. Bozók Alajos, dr. Molnár László, dr. Percz Adó, dr. Hoványi Gyula és dr. Szócsányi Urának egyik tantárságát elváltatja és a vallás és közoktatásügyi miniszter urhoz beadott feljelentésben foglaltatnak, szándékozik-e a miniszter ur oly félremagyarázhatatlan erélyességgel visszautasítani, melyet tőle mint a szabadságunk nevezett kormányzat tagjától méltán elvárhatunk?

2. Miután a nevezett öt feljelentő tanár ur a nagyváradi királyi jogakadémiát „kir. kath. jogakadémiának” nevezi, amely helytelen elnevezés pár év óta lábra kapott, kérdem a t. miniszter urat, b. rendel-e el ezen újabb cím használatát, s ha nem ő rendel-e el így nyilván való, hogy ezen cím használata csak visszacsúsz: szándékozik-e a miniszter ur visszaállítani a történelmi tényeknek s ezen intézet jogi helyzetének is megfelelően azon helyes címet, miszerint „nagyváradi kir. jogakadémia”?

(A miniszter válasza.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: A t. képviselő ur interpellációjában több kérdést halmozott. Azt hiszem, helyesebb és célszerűbb lett volna megmaradni magánál a Somló-féle esztél. (Ugy van! a néppártont.) mint az a kérdést is felvetni, hogy vajon a nagyváradi jogakadémia helyesen használja-e a „kir. katolikus jogakadémia” címet, vagy pedig csupán a „kir. jogakadémia” cím illet meg, mert én a cím használatának kérdésére néző határozottan azt a választ adom, hogy használták és használják a címet úgy is. hogy királyi jogakadémia és úgy is, hogy királyi katolikus jogakadémia. (Halljuk! Halljuk! jobbjelől. Morzsák a néppártont.) A tanulmányi alappól fenntartott középiskolák is tevéte használják ezt a két címet (Zajos felkiáltások a néppártont. Micsoda tanulmányi alap? Katolikus tanulmányi alapról van itt szó!)

Ugron Gábor: Az nem magyar, hanem katolikus tanulmányi alap. Keilene-e a milliók, ugy-e? (Nagy zaj a néppártont.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Bármennyire kényes is a kérdés, ez elől sem terek ki. Ismétlem, hogy hol így, hol amugy használták ezt a címet és illetékes oldalról sohasem kifogásoltott az, hogy „kir. katolikus jogakadémia”-nak címezték azt az intézetet, mert hogy vajon a tanulmányi alap közalap-e, vagy szorosban katolikus alap, arra néző elternek a véleményem de újabb alkotmányos gyakorlatunkban mindig elismerték a körülményt, hogy a tanulmányi alap katolikus célra szolgál. (Igaz! Ugy van! baljelől.) ezt a két kétségbe nem vonja ma senki sem és ennek következtében ebből sem ezen kormány. sem az előző kormányok közül egy sem csinált kérdést, mert az állami akadémiától úgy különböztette meg a tanulmányi alappól fenntartott akadémiát, hogy kir. akadémiát adott ennek, és mikor azt kéri, hogy kir. kath. akadémiával címmel ruhássék fel, akkor egy régi jorra hivatkozva tette ezt és mivel a tanulmányi alap kath. célra való szolgálása az alkotmányos kormányok kezdetétől igva mindig elismerte, ennek következtében ez nem is diffikultainó. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Áttere az interpelláció tulajdonképpen tárgyára, erre néző bátor vagyok egész tárgyilagosan elmondani a tényállást és nagyon kérem az igen t. képviselő urakat, ajándékozzanak meg az ügynek komolyságához méltó tárgyilagossággal, mert teljesen lehetetlen ezt a kérdést a szenvedély izzó hevében úgy elintézni, hogy azután mindenki tiszta és objektív ítéletet alkotmasson magának erről az ügyről. (Helyeslés.) Somló Bódogné tanár 1908. március 29-én a Társadalomtudományi Társaságban egy értekezést tartott, melynek címe: „A társadalmi fejlődés elméletéről és néhány gyakorlati alkalmazásáról”. Hozzá teszem, hogy aki ismeri az evolucionista tanak, tudja, hogy ezeknek gyakorlati alkalmazása is, amely kifejezés a címben foglaltatik, tisztán akadémikus elméleti jellegű és nem azt jelent, mint a mai viszonyok, a mai állapotokra vagy alkotmányunkra vonatkozó gyakorlati alkalmazásban tanítókat volna azokat, hanem mint a Kant-féle filozófiában is a reine Vernunftot is és a praktische Vernunftot megkülönbözteti a gyakorlati élethez alkalmazásra vonatkozó tanaktól; a praktische Vernunft ezért legelvonatott filozófia.

Ez az értekezés, amint beletekintettem, Spencer-féle evolucionista tanokat hirtet és azt is megmondom, hogy amennyire én bele tekintettem, azt látam, bár akadémikus jellegű, de kissé nyersebb, talán mondhatnám nem eléggé kiforrott formában fejtgeti azon elveket, de ez csak az én egyéni nézetem, másoknak lehet más véleménye e tekintetben.

Somló azt hirteti, hogy a tudomány folytonosan változik, fejlődik, amit tegnap igaznak tartottunk, az ma lehet igaztalan és azt hiszem, ezt kétségbe vonni nem lehet, akármi álláspontból sem. (Általános helyeslés.)

Mert senkisémondhatja, hogy a tudomány fejlődése a jövőben mily irányban fog haladni, s ha van gondolkodó is, amely nem mindazt, ami van, tartja tökéletesen jónak, tökéletesen helyesnek, hanem azt mondja, hogy a dolgok alapjukban is megváltoztatnak, az nézetem szerint helyes, tudományos uton jár. (Helyeslés a jobboldalon.) Mert kutat az igazság

után és az igazság után kutatni kötelesség és szabad. (Élénk helyeslés a jobboldalon és a szélsőbaloldalon.)

Báró Kaas Ivor: Helyes, de nem az a panasz. **Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter:** Az erről szóló értekezés megjelent a XX. században. Gondom, külön lenyomatban is megjelent. Ez ellen a nagyváradi jogakadémia tanárai közül ötön előterjesztést tettek hozzáim. (Zaj.) Kettő ellene volt, egyik különvéleményt adott. Előttem van, meléteztassék megengedni, én minden oldalról a teljes igazságot akarom gyakorolni.

Vassonvi Vilmos: Nehéz lesz.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Nem lehet azt mondani, hogy az illető tanárok beszúgtak, denuncióltak, mert hiszen jegyzőkönyvükben ők is kijelentették, hogy az ügyet teljes nyilvánosságra hozzák.

Vassonvi Vilmos: Tehat nyilvános denuncióció.

Zboray Miklós: Ez az a felszólalás? Szabadkőműves manóver. (Zaj a szélsőbaloldalon.)

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: A vádiratot a t. képviselő ur nagyjában ismertette. A törvény végirata is nyilvánosságra került. Ebben igazat adok az interpelláció beterveztét, t. képviselő urnak. Mikor a fennálló intézményekről szót a nagyváradi 5 tanár ur elterjesztése, oda van téve, hogy példáu a monarchikus állam. Aki ezt olvassa, tényleg azt hisheti, hogy Somló tanár ur maga is úgy vélekedett, hogy a példáu Somló tanár hozta fel.

Vászi József: Ez teszi denunciócióvá. Rosszhiszeműség.

Wlassics Gyula: Tehat t. Ház, ő igenis szociológiai általános tanokat hirdt, Spencer filozófiáját. (Zaj baljelől.) Én meg vagyok győződve, hogy a beugmi katolikus egyetemeken Spencer filozófiáját szintén tanítják.

Vászi József: A freiburgin is!

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: És így, ha valaki azt állítja hogy a mai intézmények változásoknak lesznék kivéve, ebből aztán azt a következtetést vonni nem lehet, hogy az illető tanár minden alkotmányos intézményünket fel akarja irtani, mert akkor valóban nem lehet tudományt tanítani és azt állítani, hogy minden fejlődik. (Helyeslés jobbjelől és a szélsőbaloldalon.) A tudomány tanításához a kutatás szabadsága feltétlenül szükséges.

Már most, — mivel tartozom az ország minden körét, mely ezíránt érdeklődéssel viseltetik, lehetőleg megnyugtani — tegyük fel, hogy ezek az ő tanai a katedrán hirdettek és nap-nap mellett hirdettek. Éa akkor sem látok a magam részéről veszedelmet, mert nem gyermekeknek hirdeti a tanokat. (Élénk helyeslés jobbjelől és a szélsőbaloldalon. Zaj baljelől.)

Somló maga mond-a itt a jelentésben, hogy őt a tétése jognak előadásán ezen tanok egyáltalában nem zavarrák. Azt én is furcsán találnám, ha a magyar közügy téhat tétéles jog előadásában előadná a magyar a közügynek alapelveit és alapintzményeit és azt mondaná, hogy ezek azonban mind lerombolandók. Ez határozottan nem a magyar tétéles közügy okos tanítása volna. De egy tudóst mint filozófiust, ha ő ezen tétélekkel foglalkozik, felelősségre vonni a leghelytelenebb eljárás volna, arra a magam részéről nem is vála kortom soha. (Élénk helyeslés jobbjelől és a szélsőbaloldalon.)

De viszont azt kérdezi tőlem a képviselő ur, hogy ezen öt tanár ellen nem teszek-e megtorló intézkedést? (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Azt nem kérdezte!) Bocsanatot kérek, az van benn, hogy hajlandó vagyok-e erélyes intézkedést tenni? Éa jelenet, hogy sem az egyik, sem a másik irányban közhatóság beavatkozásra okot nem látok, (Helyeslés a szélsőbaloldalon) nem látok a leterjesztést tett tanuk ellen sem, mert hiszen ők semmi legyelmi rendet vagy szabályt nem sérteket meg, nekik is van meggyőződésük, azt nyilvánosságra hozzák. Azt hiszem, hogy a kérdés ez a tudományos térer van, ott kell az ilyeneket megviratni és nem azt követelni egyik oldalról sem, hogy hatóság beavatkozást tegyünk.

Fischer Győző: Ez az öt tanár ment volna el a Társadalomtudományi Társaságba beszélni, nem a miniszterhez.

Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter: Hogy mindenki által helyes/hető utat válasszunk-e, az más kérdés. De semmi esere nem denunciócálak. De ha tőlem azt kéri a t. képviselő ur, hogy ellenök teszek-e hatóságú intézkedéseket, akkor erre néző nekem az a válaszom, hogy ha nem is helyeslem azt az utat, amelyre különben tiszteltreméltó meggyőződésből léteket, mert más módon is tehettek volna tudományos uton, de hatóságú beavatkozásnak szükségé: egyáltalában nem látom fenntörni. (Általános helyeslés.)

Nekem már volt alkalmam ebben a nagy és soknak nehéz kérdésben határozottan nyilatkozni, mert nekem nem nehéz ez a kérdés és az én meggyőződésém az, hogy a tanzabadságot és tanzabadságnak létét képező szellemi szabadságot tiszteletben kell tartani. (Élénk helyeslés.) It pedig, t. képviselőhöz, több szabadságról van szó, meg a sajtószabadságról is szó van, mert ha közzétess az illető valamely iratot, ez már nem is a tanzabadság köréhez tartozik, de ha azzal vonatkoztatásba hozzák, akkor ott kell állania a tanzabadság érnek is, hogy erre a térer ez ki ne lehessen vinni semmiféle szempontból sem. (Élénk helyeslés.)

Én, t. Ház, hasonló esztél egy ízben azt mondtam: „Amennyire nem habozom az állam törvényei és a fegyelmi rend ellen védő tanár ellen a tanításnak bármely fokán a legerélyesebb intézkedéseket megtenni, épp ugy, t. képviselőhöz, o van lelkiismeretességgel, aggóadó gondoskodással és teljes erélyvel őrzöm a magam egészében és teljességében a szabadság legnemesbiket, a tanzabadságot és perore sem feledkezem meg arról, hogy a tanzabadság üres, csillogó jeiszó, érték és tartalom nélküli keret, ha

annak kieleblől kiirtjuk annak lélkét, a gondolat szabadságot. (Élénk helyeslés és taps a jobb- és szélsőbaloldalon.) Ezen kettős biztosításom mellett méltóttassék válaszomat tudomásul vonni. (Élénk általános éljenzés.)

Benedek János: Én kérdést intéztem a t. miniszter urhoz. A miniszter ur a nehezebbik kérdést voite először elő, a második kérdést és hamar tulcsott rajta, mint mikor az ember a keserű falatot hamar lenyeli, de az édes falatot sokáig szopogatja élvezettel. Az első választ szeretném tudomásul nem venni, mert az én felgárogomnak még nem felel. De mert belátom azt, hogy ezen nagy kérdést egy rövid interpelláció keretében elintézni nem lehet, nem veszem ugyan tudomásul a miniszter ur válaszának érdemét, azonban azon kijelentésére való tekintettel, hogy nem bánta sem az egyik, sem a másik címzést, egyelőre addig is, amíg ezen kérdést dűlőre juttatjuk, majd mikor a nagy harcban el fog dűlni, amelyen együtt leszünk t. képviselőtársaimmal, (Zaj és felkiáltások a néppártont: Ott leszünk!) addig is ezen kérdés eldöntésének elhaaszításába, a magam részéről is bele-nyugodom.

Báró Kaas Ivor: Sokan vagyunk keresztények!

Vészti József: Ultramontanok.

Főster Ottó: Azt sem tudod, mi az az ultramontan. (Derűlséggel.)

Benedek János: A miniszter urnak interpelláció második részére adott választ igény tudomásul veszem. (Helyeslés a jobboldalon.) Szeretlem volna nemcsak tudomásul venni, hanem örömmel venni tudomásul, ha választát nem fűszerezte volna azzal a kijelentéssel, hogy megédesítse Aristó reipójé szerint a keserű orvosság könnyebb lenyelése végett a cseszéknek szélet, hogy nem akar igazságot adni sem azoknak, sem nekem. Én nem akartam megtörést, t. miniszter ur, ebben tőmetni elótoztatik. Kérdésem csak az volt: szándékozik-e oly léreérthetetlen és félremagyarázhatatlan erélyességgel visszautasítani a tudomány hirdetésének szabadsága ellen intézett támadást, (Felkiáltások: Megtörtént!) aminőt tőle, mint szabad-élvű intézménytel, megvárhatunk; de meg foglaltatik benne az, hogy ezeket a tulbuzgó embereket, nemcsak hitűkben, de kötelességi teljesítésében is tulbuzgó professzor urakat mindjárt üdözőbe vegye, vagy pláne mindjárt — mint itt egy oldalról hallottam — elakasztassa őket. Nem akarok belőlük martírokat csinálni, hiszen minden martiroságnál jobban ől a közneveltség, amelynek ők magukat kitetik. Mondom, sajnálom, hogy ezt beleosztotta a miniszter ur beszédsőbe, mert én megtorló intézkedéseket nem kívantom, csak ennek a feljelentésnek kategórikus visszautasítását. Ezt a miniszter ur megtette, ezáltal úgy járt el, mint egy szabadélvű miniszternek kellett eljárnia, elfogadom a választát. (Élénk helyeslés a jobb- és szélsőbaloldalon.)

Énnek: Az interpelláló képviselő ur is tudomásul venén a választ, kijelentem, hogy a Ház a választ tudomásul veszi. Az idő előrehaladott volta miatt az ü éterkezési s a ma elmaradt interpellációk a legközelebbi interpellációs napra tétetnek át. Ülés vége delután 2 órakor.

BELFÖLD

Minisztertanács. Ma delután minisztertanács volt.

A horvát bán Budapesten. Gróf Khusen-Höler-cary Károly horvát bán ma reggel Budapesten érkezett s az esti vonattal ismét visszafért Zágrába.

Törvény a gazdasági népoktatásról. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter kormányzatának egyik legértékesebb irányzata, hogy a földmivelő-népoktály érdekeit a népoktatás keretében a gazdasági ismétő iskolák létesítése által felkarolta s utat nyitott a népoktatás szociális feladatának sikeres megoldásához. A gazdasági ismétő iskolák országsszerre nagy népszerűségnek és elterjedésnek örvendenek. Hét év előtt adta ki a miniszter az erre vonatkozó terveit és tantervet s ma már közel kétezer gazdasági ismétőiskola van működésben. Wlassics miniszter a gazdasági népoktatást az eddig szerzett tapasztalatok alapján külön törvény által kívánja szabályozni. Az iparostanóok oktatása felől már az 1847. XVII. t.-o. kötelességgel gondoskodott; legalább is olyan nyomós okok szólnak a mellett hogy a nemzet legnagyobb réteget képező földmivelő-népoktály ifjuságát külön törvény által szabályozott módon oktassuk olyan irányban, amelynek jövő életfoglalkozásában hasznát vesz. Ezen törvény, amely a 18-16 éves, téhat még a tankötele korban lévő mindkét nembeli ifjuság gazdasági (háztartási) képzését főleg gyakorlati irányban biztosítja, szervesen kapcsolódna a kormány azon akciójához, amelylyen a szociális bajokat orvოსini kívánja. Wlassics miniszter a gazdasági népoktatásra vonatkozó törvényjavaslat elődái tervezetnek elkészítésével Halász Ferenc miniszteri osztálytanácsot, a népoktatási ügyosztály főnököt bízta meg.

As obstrukció ellen. A képviselőház einöke a holnap i ülésben fogja bemutatni a fumei kereskedelmi és iparkamarának gróf Bathányi Lajos, Fiume város

országgyűlési képviselője által benyújtott kérvényét. Ez a kérvény rámutat a nyomasztó gazdasági helyesre és ennek káros következményeire s aztán így folytatja:

A tisztelettel alulírott kereskedelmi és iparkamara már hosszabb idő óta kívánta kifejezésre jutítani illetékes helyben e pauszokat és hazafias aggodalmakat, de mindeddig tartózkodott, arra várva, hogy az ország központjából a budapesti testvérekamara részéről hangozzék el elsőnek az intő szó. A fővárosi kereskedelmi és iparkamara részéről május hó 19-én a mélyen tisztelt képviselőházhoz intézett kérelemben a tisztelettel alulírott kamarához hozzászólója saját pártoló szavát az egész ország érdekében és a maga részéről melegen kéri: Múltossággal a mélyen tisztelt képviselőháznak módot találjan arra, hogy a kormányzat már benutított közgazdasági természetű törvényjavaslatait, nevezetesen a kiegyezés Ausztriával, a vámirtási az állami költéséget, a beruházási törvény, a valuta-rendezés, stb. mielőbb letérjáltassanak és elintézzék nyervek az azon fontos okból, hogy vége szakadjon a jelenlegi természetellenes és szomorú helyzetnek, mely az államot még a szükséges kiadások oszկենkésére is kényszeríti, de főleg azért, hogy időt nyerjünk a kereskedelmi szerződések megújítására és a hazai termelés és kereskedelem tájékozott nyervek lételetteleinek a jövőben való alakulásáról. A felirat, amelyet *Mejner* kamarai elnök és *Smogunina* kamarai titkár írtak alá, azzal végződik, hogy a kamara nem kételkedik abban, hogy a képviselőház összes tagjainak őszinte hazafisága jóakaró meghallgatásra fogja méltítani a kérést.

Békésvármegye felirata. Lukács Györgytől. Békésvármegye főispánjától, a következő sorokat kaptuk:

Keckeméthy Ferenc képviselő azon álitására vonatkozólag, hogy Békésvármegye bátorozata, amelyvel az ideandói elleni obstrukcióit helytetenítette, nem törvényesen jött volna létre, a képviselő által előadottak sorrendjében a következőkben reflektálok: 1. Nem áll az, mibn az indítvány a közgyűlésbe becsapóztatott volna. Az 1886. évi XXI. törvény-cikk §1. §a szerint a rendes közgyűlésnél a napirendre kiírtított tárgyakkal össze nem függő, önálló indítványok is tárgyalhatók, ha azokat 24 órával előbb a közgyűlésen vagy az elnöknek előbb bejelentették és egyszerűsind a jegyzői hivataiban vagy más alkalmas helyen közszemlélre kitétik. Hladiács László indítványát az elnöknek a közgyűlés előtt két nappal bejelentette; az indítvány maga május 22-én reggel 8 1/2 órakor beiktattott, az állandó választmány által (amely 9 1/2 órakor kezdte ülést) az egész napon át tartott ülésen folyton az asztalon fektet, azt az állandó választmány valamennyi tagja elolvasta s egész a közgyűlés kezdetéig, reggeli 9 1/2 óráig, az indítvány a jegyzői szobában közszemlél volt.

2. Nem igaz, hogy *Sárosy* ülnök nyilatkozását, hogy már szavazott, vettem volna igen szavazatnak, mert egyáltalában *Sárosy* ülnököt semmit sem kérdeztem és tőle semmiféle választást nem kaptam. *Sárosy* ülnök lezavazott mint bizottsági tag, szavazatát a jegyzők feljegyezték, mint másnak a szavazatát. En mint elnök nem vagyok különben sem hivatva arra, hogy a szavazatokat jegyezzem.

3. En magam is szavaztam mint Békésvármegye törvényhatósági virilista bizottsági tagja. A törvény a főispánra nézve, aki különben bizottsági tag, el nem veszi azt a jogot, hogy bizottsági tagságát gyakorolhassa. En tehát, mint hasonló helyzetben minden más főispán, mint bizottsági tag szavaztam éppen úgy, mint a többi bizottsági tagok. Minthogy azonban a szavazatok egyenlősége adta elő magát és minthogy az 1886. XXI. törvény-cikk 49. §-a azt mondja, hogy szavazategyenlőség esetén az elnök dönt, természetes dolog, hogy jelen esetben az egyetlen szavazat közt mint főispán döntöttem. *Jogom volt* lezavazni mint bizottsági tag és kötelességem volt mint elnök a votum Minervae-t gyakorolni.

Magyarok és dalmátok.

Budapest, junius 3.

Dr. Havass Rezső, a *Földrajzi Társaság* alnöke, Dalmácia visszacsatolásának fáradozatlan, lelkes bajnoka, nyilatkozatot küldött be hozzánk, amely most nagyon aktuális és következményeiben esetleg igen hasznos lehet. Az a célja, hogy innen is, túl is eloszlasson bizonyos félreértéseket, amelyeket a horvátországi gyűlöletes agitációnak Dalmáciába való átterjedése támasztott, s amelyek egyaránt ártalmasak a magyar és dalmát nép történelmi évszázados hagyományaira, mint életbevágó érdekre. A nyilatkozatnak, amelynek intenciója mindenestére hazafias és tiszteletreméltó, itt közöljük a lényeges részét:

Tény, hogy Dalmácia egyik városában, Spalatóban tüntetnek ellenünk. Abban a Spalatóban, melynek polgármestere, *Milio Vinco* számos alkalommal nyilatkozott mellettünk, ilyton hangoztatván, hogy Dalmáciát multja és geográfiai fekvése Magyarországra utalják; abban a Spalatóban, amelynek egyik szintén érdemes polgára, *Alacsvos Miroslav* tanár még május 17-én azt írta nekem, hogy a magyarokat oly szabadságszerető és szabadságvédő népek tartja, mint amilyen a világon csak kevés van. És tegnapi kapom a Spalató mellett *Trauból Democheli* Emilio hírlapírónak levelét, amelyben a legmelegebb érzelmeikkel ír Magyarországról. Hogyan egyeztessük össze már most e fértak nyilatkozatait a spalatói eseményekkel?

Itt az idegen kéz van a játékban, amely ellenünk bujtozat. Most olvasom az újságban, hogy Spalatóban óriási fekete-keretes plakátok hirdetik, hogy Horvátországban a katonaság több ezer embert sebesített meg és a magyarok ezeket hurokoltak a börtönbe. Ki áll e plakátok mögött és ki e hazug híreknek a szerzője?

Már nem egyszer idéztem *Thallóczy* Lajos nyomán, hogy midőn 1797-ben a campoformiói béke következtében a régi Velence megszűnt s Dalmáciát Ausztriához csatolták, Dalmácia városai örömmel fogadták Ausztriát, mert megunták a velencei uralmat. A bécsi titkos levéltár s a haditanács iratai bizonyítják, hogy a városi nép, a papság s az intelligencia nem felejtette el a „magyar korona” fenntartóságát s Ausztria alatt Magyarországért éretek. Spalatóban tekintélyes párt a nádor úján fogymodott a királyhoz, hogy a magyar koronához csatoltassanak. A mozgalom komoly jeleget öitött, a városokban s a szigeteken kitűzték a magyar cimert, a papok a szőszekről hirdették a magyar király iránt való hűséget.

Thugut, Ausztria akkori külügyminisztere azonban meghusított a magyar királysághoz való csatolást, attól tartván, hogy egy tekintélyes tengerparttal rendelkező Magyarország veszedelmes versenyársává válhat Ausztriának. És most ugyanabban a Spalatóban, amelyben száz év előtt a papok a magyar király iránt való hűséget hirdették, a magyar cimert bemocsoklják s a papok lázongnak a legjobban ellenünk!

Egész sorát idézhetem a történelmi adatoknak, amelyek Dalmáciahoz hozzánk való ragaszkodását tanusítják s néhány év óta örömmel tapasztaltuk, hogy egy régi közös dicső multban gyökerező barátságunk új hajtsái fakadnak. Szomorú lenne, ha e hajtsákat durva kezek által kitépni engednők.

Szakadatlanul írom dalmáciai ismerőseimnek, hogy ellenségeink által magukat félrevezetve nem engedjük s legközelebb hozzájuk utazom, hogy személyesen is meggyőzzem őket a róink híresztelt barbarizmusnak képtelenségéről.

A dalmátországi horvát képviselők különben mostani bécsi utjuk alkalmával *Fiumében* s a *Newes Wiener Tagblatban* május 27-én közzétett nyilatkozatukban kijelentették, hogy fellépésük nem irányul a magyar nemzet ellen. Hát ne is irányuljon! Hiszen ők tudják a legjobban, hova jutott Dalmácia az alatt a pár év alatt, amióta Ausztriához tartozik. És csak néhány hét előtt történt, hogy *Giovanelli* osztrák földművelési minisztert dalmáciai körutja alkalmával a leghevesebben megaládták, mert Ausztria Dalmáciát gazdaságilag teljesen elhanyagolta s e szép ország a tönk szélére jutott. Csak Magyarország adhat újra fényt Dalmáciának. Ausztria soha, melyhez sem multja, sem geográfai fekvése nem fűzi.

Mi jól tudjuk, hogy a Balkán-félszigetnek az Adriai-tenger felől a dalmát kikötők a kapu, de e kapukat a világforgalomnak csak Magyarország nyitja, ha meg s a dalmátok boldogulásukat másoktól, mint a magyaroktól, nem várhatják. Emlékezzenek Nagy Lajosra!

Am mi se felejtjük el, hogy tenger nélkül gazdaságilag függetlenek nem lehetünk, s nagy célokat elhamarkodva ne tegyünk kockára. Mi nemcsak egy dicső multban vagyunk közeke Dalmáciával, de közeke az érdekeink is, s aki az együttműködésnek útját állja, legyen az dalmát vagy magyar, hazájának árt s oktan dolgot követ el.

Dr. Havass Rezső.

KÜLFÖLD

As olasz király látogatásai. Az olasz király július első napjaiban hosszabb utra indul. Meglátogatja Franciaországot és Angliát. Párisban három napig, Londonban valamivel hosszabb ideig szándékozik maradni. *Loubet* a látogatást valószínűleg október közepén adja vissza, de még nem bizonyos, hogy egyszermind ellátogat-e a Vatikánba is.

A balkáni forrongás. Török részről azt állítják, hogy a luma, hasi és rékai a'bánoknak a reformok ellen tanusított ellentállása oszկenében van. Az ellenkező absónok letartóztatása még folyton tart. Rövidesen várható az ellenkezősnek általános elnyomása.

Beljorország és Poroszország. *Fodorvits* bajor miniszterelnök, aki jelenleg Berlinben tartózkodik, úgy nyilatkozott egy berlini lap munkatársa előtt, hogy rendkívül meg van elégedve berlini fogadtatásával. Fontos politikai kérdéseket nem beszélt meg a német kancellárral, mert erre nem is volt szükség, nem lévén semmi elsimítani való Bajorország és Poroszország közt. A Berlin és München közt állítólag fennálló feszült viszony-

ról úgy nyilatkozott, hogy ezekre a célzatos hírelésekre sem Berlinben, sem Münchenben nem adnak semmit. Végül kijelentette, hogy Bajorország is óhajta a jesusita-törvény 2. §-ának az eltörlését, de erre ez idő szerint nincs kilátás, mert a szövetségtanács többsége ellene van.

A figuigi haro. Zenagából érkezett hírek szerint egy berberetből és más harcokból álló erős haderő megindítani szándékozik a szent háborut a franciák ellen. *A Times* szerint Marokkóban szivesen vennék (?), ha Franciaország okkupálna a Figuig-óárist. Az említett angol lapnak nagyon jólesik a francia kormánytak az a nyilatkozata, hogy az okkupáció osakis katonai-rendőri természetű lesz s célja nem lesz egyéb, mint a támadó arabokat példásan megbüntetni.

Páris, junius 2.

Gotleron kormánypárti szenátor interpellációt szándékozik benyújtani a szenatus mai ülésében *Combes* miniszterelnökhöz a *Jonariat* ért támadás ügyében. Ugy hírlk, hogy *Combes* ez alkalommal ki fogja fejteni a francia kormánytak algri politikáját. Néhány lap Oranból azt jelenti, hogy *Jonart* főkerményző megtagadta a marokkói küldöttség vezetőjének kiadását, aki azért jött Saidába, hogy kifejezze előtte a figuigi megtámadás löitöt való sajnálkozását. Arról is szó van, hogy a katonai hatóság nem fogja megengedni a marokkói képviselőnek utja folytatását a legdrágább határszélén fekvő katonai őrséghez. A beniuinif erőd őrségére a mult éjjel több lövést sültötek el, melyeket az őrség viszonozott. Az a hír, hogy *Sanagát* máris ágyuzzzák, álitatlan. *Sanaga ágyuzása jövő kedre van kiúvva.*

Páris, junius 3.

A szenatus gyarmaltügyi csoportja ma megjelent *Combes* miniszterelnöknél a dél-oráni események megbeszélésére. A miniszterelnök kijelentette, hogy a kormány minden szükséges intézkedést megtett. Három hadseregöt alkutótak, hogy azok három különböző ponton müködheessenek a célból, hogy a lázadást gyorsan és erőlesen elnyomják. Ha szükségesnek mutatkoznék, akkor megerősítik a Dél-Oránban felállított őrséget és számos új őrséget fognak felállítani. A kormánytak nem szándéka egyáltalán új területek szerzése, de elhatározása a státuskvót megtartani és Franciaország algri birtokainak biztonságát megóvni.

HIREK

Vizsga előtt.

Kimegyek a folyosóra. A pesti hatalmas bérkaszárnnyakban hamarabb alkonyodik s a kőzelgő est árnyéka már ráfeküdt az alsóbb emelet ablakára. Benn a szobában már teljesen sötét van, lámpát az anya nem enged gyujtani, mert ahhoz még nincs elég sötét, s szegény kis diák ott üldögél a homályos ablakban s irkáját az ablak-deszkára téve, készülődik a vizsgára. Arca halavány, meggyult, a másik ablak-deszkan hever háromszöge s egy befejezetlen rajzlap, arra talán már csak este, lámpavilágnál kerül a sor. Szegény kis tanuló a hosszukás szótárfüzetbe tisztázza a szavakat, hogy a vizsgára minden rendben legyen. S úgy elsomorodik a szivem. Mi szüksége van ennek az ifju életnek s annyi sok ezer társának szép hazánkban, hogy ragyog junius idején a szobában üldögéljen naphosszat és újra magába gyűjtse az évi tananyagot, amelyet künn az élet iskolájában néhány hónap alatt ugysz elefejt? Nem beszélünk a matura kegyetlenségéről, hiszen eleget beszél minden esztendőben róla az a sok fiatal öngyilkos, aki inkább az életet veti el magától, mintsem hogy a bizottság elé álljon. Csak a rendes évszáz vizsgálatról van szó, az inkvizíció eme késő korba nyult intézményéről, mely minden ok és alap nélkül kinezza meg az ifjuságot. Junius van, nem-sokára bezárják az iskolákat s véget ér az iskolai dresszura tizhónapos ideje. És kérdezzük, vajjon tiz hónap nem elégséges idő-e arra nézve, hogy a tanár megbizonyosodjék növendékei tudásáról, észbeli tehetségéről, intelligenciájáról s vajjon szükség-e ilyen kinzás alá venni. Aki nem való felsőbb osztályba, arról kiderül az már évközben is, a

vizsga legföllebb annak a két-három létesnek való, akiket tercia és szekunda között így nevezett el a katedrai bölcsesség. Vegyen a tanár magának annyi fáradságot, vizsgálatassa meg külön, behatóan ezt a két-három kétest, de hagyjon békét igazgatótól és főigazgatótól annak a sok növendéknek, akivel ugyanis tisztában van s akinek sokkal nagyobb hasznára volna, ha idejét most az uszodában vagy egyéb játék mellett töltené. Nagyon jól tudjuk, hogy az élet teljesen elfeledi és el-mellőzi az iskolai kalkulákat; akik hajdan a számápadban ültek, az életben talán első eminensnek s az úgynevezett jeles diákok könn a világban egészen jeltelen, jelentéktelen, szürke emberek. Nem a vizsga, nem az osztályzat teszi tehát, hogy kiből milyen ember lesz. Éppen ezért le kell rombolni az esztendővégi gyerekkínzás nyugós és kellemetlen körleit; meg kell hagyni az ifju elmék szabad fejlődését, mert amire szükségük volt, azt évről-évre megtanulták. A kérdőzsnek sok haszna sincs. S le szeretnénk kiáltani annak a soványka kis gimnazistának:

— Fiam! Ne kinlódj, menj ki az utcára, ahol most áldozik le a nap. Egy-két sugara telen megérint téged is! Hisz szép dolog a tudomány, de meg fogod látni, hogy mindazt, amit most tanulsz, el fogod felejtleni s hogy olyan dolgokra lesz szükséged, amelyeket csak az emberek között sűrűroveg-orvoga tanulhattál volna meg, nem pedig szótári tisztázatot készítve . . .

De hiába minden. A szoba sötétjében megszólal az anya:

— Tanulj fiam, nehogy ketteseket vagy hármásokat hozz nekem haza. Oh kettesek, hármások, hány egészségtelen, szomorú, elcsúszgató, elcsigázott órába kerültek!

F.

Budapest, június 3.

— BUDAPESTI NAPLO. Május 31-ikén az előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hírek. Jósef főherceg e hó 25-én Klobocsar hovedségi adótus kíséretében inspicálni fogja az Aradon álmázószó 3. novvédhüszáredet.

— Rimely püspök jubileuma. Garanzentherozól 123-án föltötte be püspökké való kinevezetésének tizedik évét. Ez alkajomból az egyházmegye papsága és társadalma június 1-én kedves meglepetést szerzett a püspöknek azzal, hogy a béma-utjáról hazakerkező egyházfőt lelkes ünnepléssel fogadta. Másnap a mégejelen tisztelőknök Rimely püspök fényes ebédet adott, amelyen mintegy száznegyvenen vettek részt. Az ebéd ideje alatt érkezett a következő magyar nyelvü távirat:

Nagy örömrünkre szolgál, hogy excellenciádat tízéves püspöki jubileuma alkalmából szívből üdvözölhetjük. Kérjük az istent, hogy nagyméltóságodat, a Krisztus szíve szerinti fópásztort, a lángelkü hazafit az egyház és a haza javára még igen számos éven át a legjobb egészségben tartssa és éltesse.

Ferenc Ferdinánd főherceg.
Hohenberg Zsófia hercegnő.

Följegyzészer méltó, hogy Rimely püspök tíz év alatt négyházezer korona erejéig tett hazafias és vallásos rendelkezésü alapítványokat.

— Rektorválasztás az egyetemen. A budapesti tudomány-egyetemen az e hó 8-án megejtendő rektorválasztásra az egyes fakultások a következő rektorválasztókat küldötték ki: A hittudományi kar: dr. Bita Dezso, dr. Breznay Béla, dr. Kanyarsky György és dr. Kis János. A jog- és államtudományi kar: dr. Marika Vilmos, dr. Concha Gyözó dr. Balogh Jenő és dr. Szentmiklóssy Márton. Az orvostudományi kar: dr. Klug Nándor, dr. Bécsey Imre, dr. Bókay Árpád és dr. Bársony János. A bölcsészeti-tudományi kar: dr. Thau Károly, dr. báró Eötvös Loránt, dr. Török Aurél és dr. Pastner Gyula.

— A Magyarországi Hirlapirók Nyugdíjintézeté e hó 14-én, vasnap délelött 11 órákor saját helyiségekben (Álkotmány-utca 18.) rendküvü közgyűlést tart, amelynek napirendjére az alapszabályok módosítására kitérve.

— Vilmos császár Magyarországon. Bécsből jelentü tudósítók a Neues Wiener Tagblatt révén, hogy Vilmos német császár az ösz elején ellátogat a bécsi udvarhoz, aztán Magyarországra jön. Valószínű, hogy a német császár látogatása szeptember első felében lesz, ha ugyan Ferenc Jósef király utiterveit addig fontos állami teendők miatt nem kell megváltoztatni. Vilmos császár látogatásának terve februárban mertül föl, amikor Frigyes főherceg és neje Potsdamban voltak uoekájuk kereszteløjén és meghívták a császárt bélyei birtokukra. Vilmos császár elfogadta a meghívást és már akkor elhatározta, hogy mivel hat év óta nem volt az osztrák fővárosban, utközben Bécsset is érinteni fogja és meglátogatja Ferenc Jósef királyt.

— Református konvent. A református konvent ma rendküvü gyűlést tartott. A gyűlésen, amely a zsinat elé terjesztendő törvénytervezetet vitatta meg; Báró Bánffy Dezso és Kun Bertalan püspök elnököltek. A gyűlés megnyitása után a konvent jegyzőkönyvében kegyelettlen megörökítették Körmény Gyula és Mitrovics Gyula elhunyt konventi tagok emlékezetét. Elhatározta a konvent, hogy fölhívja az egyházkerületeket, válaszzsák meg az 1904 január 1-től 1906 december 31-ig terjedő konventi ciklus rendés és póttagjait és a választás eredményét az év december 31-ig jelentse be. Mintán Kemessey Béla benutatta a közalpi végrehajtó-bizottság jelentését, Koncz Imre esperes a nagy hátralekó behajtására energikus intézkedést indítványozott. Fejes István, Antal Gábor püspök, gróf Degenfeld Jósef és Molnar Béla föl-szólalása után elhatározta a konvent, hogy föl-hívja a kerületeket, intézkedjenek teljes szigorúsággal a köz-alaphátralekó behajtására és utasítsák leszámlóásra az alap kezelőit. Egyházi segítségök kiutványozása után Petri Elek előadása nyomán és Hegedüs Sándor, báró Bánffy Dezso és Antal Gábor püspöknek a nyugdíj-intézményre vonatkozó felszólalása után a konvent jóváhagyta a lelkesítő özveg- és árva-gyám-intézet végrehajtó-bizottságának évi jelentését.

— Uj prépost. A király, mint átosultunk, Schiffer Ferenc poszonyi kanonokot, a katolikus legényegyesületök országos szövetségének alelnökét bírtai címzetes prépostá nevezte ki.

— Kitértetett kereskedelmi alkalmazott Gattmann Mór kereskedelmi alkalmazottat belvárosos szolgálati jubileuma alkalmából ö felsege, sokévi hí szolgálati elismeréséül, az arany érdemkereszettel tüntette ki. A legmagasabb kitüntetés pénékeu, e hó 5-én este fogja a Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesületé ányujtani az érdemes jubileumuk, aki 87 éves korá mellett még ma is fáradhatlan buzgósággal müködik a Ruzst Bernát ógródn.

— Lakoma. Az öbundi zsidó hitközség elnökök, Ehrlich Sámuelnek jubileumát ma fönyesen sikerült ünnepi lakoma rekesztete be, amelyen dr. Adler Illés főrabbi magas szárnyalásu beszédben méltatta a jubiláns három fönyényét: a tetterőt, a felebarátit szeretetet és a közügyök önzetlen szolgálatát. A következő szónok dr. Rakonits volt, aki zajos tapsokkal fogadott beszédben a hitközség ékeszavú és nagy-tudományu papját, dr. Adler Illést köszöntötte fel. Dr. Stern Jósef nagy lendülettel a kerülté jelenlévő országgyűlési képviselőket, Vési Jósefet köszöntötte fel, aki válasszában a nemzeti eszmé áldozatkész szolgálatában való kitarásra buzdította hitvesit. Dr. Mittelman Bornát a hitközség nagyródmü elnökét, Deutsch Lipótot köszöntötte fel élénk tetézzéssel fogadott beszédben.

— A magyarok ellen. Berlinből táviratozzák nekünk, hogy a Schulvereine tegnap közgyűlések megint alkalmat adott egy pangamern professzornak, hogy megtámadja Magyarországot. Az egyet évi jelentésében felszólalt egy Brandl nevü profeozsor és ezeket mondotta:

„A magyarok erőszakoskodnak a magyarországi németök ellen, holott azok lojaltsök és jó hazafiak. Az évi jelentés meghamisítja a tényeket, ha legalább nem említi kivonatosan a birodalmi kancellámuk mércóms havában mondott beszédét. Sajnálatos látna, hogy a Schulvereinek illetékes körökben politikai jelögü testületek tüntetik fel holott az távol áll a politikától. Hangsúlyozza azonban, hogy örömrül látja a jelen-tésben megörökítve Bismarck hercegeknek amaz emlékezetes mondatát, hogy Magyarországon a németök és a magyarok egymásra utalták a pánszláv áram-latál szemben s mennél ítéltekenyebben örzöknyelvüket és kulturájukat a magyarországi németök, annál böszesebb a magyarokra nézve az ö szövetelegük ebben a küzdelemben.

— Árvaházi tanítók gyűlése. Látogatott ülést tartott ma délelött a Szeretetházi Nevelök Országos Egyesületének választmányja a székesfővárosi Mayer fírházában Somlyay Jósef elnöklete alatt. Az augusztusi közgyűlés előkészítésén küvü Magyar Jósef Kitölt-szeretetházi igazgató előadása kaposím behatóan foglalkoztak az árva- és szeretetházi nevelök képzéséről. Mozgalmat fognak indítani arra nézve, hogy árva- és szeretetházi-tanítóképző állítások fel, s módot kell keresni hogy ez állások biztosításának és állandósításának. Az árvák neveléségének lehető egyöntetívü tétele végett szükségesnek tartja a választmány oly központi szervezet létesítését, amely a nevelés irányát egyöntetívü teszi. E fontos kérdést kitérték az augusztusi közgyűlésre.

— Budapest Pétervárott. Budapest főváros küldöttéi visszatértek az orosz fővárosból és mint ma többeknek elbeszéltek, a legkedvesebb és legjobb benyomásokkal távoztak a nagyszabásu ünnepegről. Egy bécsi lap azt híresztelte, hogy a magyar deputácók a pétervári ünnepen folyton mólözésnek volt kitevé és ezért Márkus Jósef főpolgármester nem is vett részt az udvari fogadtatásban. Illetékes helyről szerzett értesülések szerint ez a híresztelés nem igaz. Az első napon a küldöttségeket érkezésük sorrendjében fogadták s miáthogy a magyar deputáció korán meglelt, hamar sorra került. Flehe orosz befügyminiszter-nek is az elsök közt mutatták be a magyarokat. A troicki hidavatáson igen előkelő helyen, Pácis és Berlin küldöttsége mellett, szemben állott a magyar deputáció a círral, alig két méternyire az udvari stórtól. Tény ugyan, hogy Pétervár város díszgyűlésén Budapest főpolgármestere, a többi városokkal ellentétben, nem üvözötte az ünneplő orosz fővárost, mert a külföldi deputációk sorrendjében Bukarest és Belgrád mögé került, de ez incidensöl az orosz körök minden sértő szándéka távol állott és tisztán egy általás hívatatónk tévedésére vagy visszaéléssre vezethető vissza. Ez az incidens is el lett volna kerülhető, ha a külföldi deputációkat előzetesen értesítik arról, hogy az ünnepélyen az idegen polgármesterekkel is fel fognak szólnani. A berlini főpolgármester sem tudott róla, úgy hogy az utolsó pillanatokban a folyósórol hívták be, hogy beszéljen. Ismételjük különben, hogy a Pétervárról visszatért küldöttségek nagyon meg van elégedve a pétervári fogadtatással és önézettel mondogatják el, hogy Párist kivéve egyik város küldöttsége sem részeseül olyan nagy tiszteltelen, mint a magyar főváros.

— Fenyvesy Ferenc főispán halála. A legnap éjszaka Wesselenyi-utcai lakásán elhunyt Fenyvesy Ferenc vesprémegyei főispán halála a főváros politikai és társadalmi körökben mély és igaz részvétet kellett. Szívujából származó vízibetegség ölte meg Fenyvesy Ferencet fénytörőnk delén. Halatát ma kora reggel érekeporcsóba helyezték s a Wesselenyi-utca 15. szám alatti gyászházból kiszállították a keropesi-temető halotiasházába, amelynek nagymériben délszakli növényektöl ékesített ravatalra tették. A beazonlós ösütörtökön délután 4 órákor lesz s a halotat a keropesi-temetőben helyezik örök nyugalmassa. A gyászoló családok egyre érkeznek a kondolekő táviratok és levelek. Részvétüket többek köztöl kifejezték: Dardányi Ignác és Löng Lajos miniszterek, Hegedüs Sándor, Hegedüs Loránt, Daur Antal, Horváth Lajos és Órány Ferenc országgyűlési képviselök. Veszprémböl Szepthy György polgármester, Néger apátkanonök, Keller Sándor fő-jegyző, Reinpéter Antal püspökü kormányzó, Goldberger Gyula és mások. A temetésen résztvesz Veszprémvármegye küldöttsége s testületileg fog megjelönni a Nemzeti Színház Nyugdíjintézetének tisztihára. A halálócsokról a család a következő gyászjelentést adta ki:

Özveg Fenyvesy Ferenoké, mint az elhunyt ódesanyja, özveg Fenyvesy Ágndök és gyermekei: István, Mária, Aranka, Ilona és László mint sógor-néje, illetve kisösessei és kishügai úgy a maguk, valamint az összes rokonok nevében is fájdalommal jelentik, hogy szereltet jó fü, a legjobb sógor, nagybátyja és rokon

Dr. Fenyvesy Ferenc

Veszprém vármegye főispánja, a vaskezonarand lovagja, a Nemzeti Színház Nyugdíjintézetének elnöke stb. fölöz hó 3-rián éjél negyed egy órákor, életének 50-ik évében hosszú és kinos szenvedés után az Urban csendesen elhunyt.

A drága halott földi maradványai folyöz hó 4-én déltán 5 órákor fognak a keropesi-üti temető halotias házában, a római katolikus egyház szerterása szerint beszenteltetni és ugyanezen temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engedélök szent miséaldonát az elhunyt lelkiüdvéért folyöz hó 5-én délelött 9 órákor fog a Szent-Ferendiek templomában a Minderhatónok bemutatattni. Budapest, 1908. június 3-án. Nyugodjék békében.

Fenyvesy Ferenc elhunytáról küvü gyászjelentést adott ki a Budapesti Nemzeti Színház Nyugdíjinté-zeté, amelynek az elhunyt elnöke volt. A Dudasok Közüvetelési Egyesületének az elhunyt alapítvány öts egyik legtovékenyebb tagja s több elnöke volt. A gyászszertartáson az egyestület választmányá testületileg fog részt venni. Pallavicini Ede ögró, az egy-sület elnöke ma díszes kosorut helyeztet az elhunyt ravatalára. Borsosy Albert a Müszernök és Könyvtárek Országos Tanácsának és Szövetségének elnöke táviratilag tolmásofta részvétét. — A Kereskedelmi Szekszik Tanácsok Országos Egyesületé elhunyt testületbeli tagja koporsójára kosort helyeztet.

— Öngyilkos kereskedő. Prágából táviratozzá tudósítók, hogy a Hedrick és Strauss budapesti vas-kereskedő-óg bécsi képviselője, Pótták Zsigmond, ma Bernárdtban föblötte magát. Öngyilkosságának okát nem tudják.

— Kun Kocsárd emléke. Az *Emke* tegnapi nagyenedi közgyűlésének kiegészítéseképpen ma folyt le Szászvároson gróf Kun Kocsárd emlék-táblájának leleplezési ünnepje. A szászvárosi református Kun-kollégium, Hunyadvármegye és az *Emke* együtt-ten emléktáblával jelölték meg azt a házat, amelyben gróf Kun Kocsárd lakott és meghalt s mely háza jelenleg az *Emke* tulajdona. Már tegnap megérkezett az *Emke* tisztikara és választmánya, köztük gróf Béli Akos főispán elnök, Sándor József országgyűlési képviselő alelnök, Merza Lajos főpénztáros, Nagy Károly az *Emke* jegyzője stb. Igen sokan jöttek el Hunyadvármegyéből, Mara László alispán vezetésével. Hunyadvármegyéből azért jöttek el olyan sokan, mert gróf Kun Kocsárd ott született és 1867-ben főispánja volt s ezen megyében alapította a szászvárosi református kollégiumot, az algógyói székelő földmivesiskolát és itt töltötte el egyházára és iskolára egyaránt áldását, 90 évnél hosszabbra terjedt életét. Az ünnepélyen résztvevő a 64. házi ezred és a 31. gyalogezred Szászvárosban állomásozó zászlóaljának parancsnoksága és tisztikara is.

Az ünnepély délelőtt 9 órakor az ev. ref. Kun-kollégiumi ifjúság zászlószentelésével kezdődött az ev. ref. templomban, hol Balogh József gondnok megnyitotta a Csúrs Pál tanár tartott ünnepi beszédét, mire a szögbeverés és a zászló fölavatása következett. Végül Simon Ferenc igazgató-tanár nyújtotta át a zászlót az ifjúsági elnöknek, aki azt szintén beszéd kíséretében vette át.

Délelőtt 1/2 1 órakor folyt le a gróf Kun Kocsárd-emléktábla leleplezése a főtéren, ahol az egyenletes csinos szöveghez képest. A fölvonulás után az ifjúsági énekkar adta elő Kürthy Sándor zenetanár alkalmi himnuszát, mire Simon Ferenc igazgató ünnepi beszéde következett. Beszéde után a fetele szentiből készült díszes emléktábláról lehallt a lelei és olvashatóvá lett a következő felírás:

1895. január 11-én

gróf Kun Kocsárd, a nagy hazafi és emberbarát. Születésének százéves évfordulóján 1903 június 15-én állították az emléktáblát; Hunyadvármegye közönsége, az ev. ref. Kun-kollégium és az E. M. K. E.

Erre Kürthy Sándor zenetanár újabb alkalmi karénékre Gróf Kun Kocsárd emléke címmel Ince Béla tanár szavaltá el ünnepi ódáját, mire Szabó Péter kollégiumi gondnok adta át az emléktáblát gróf Béli Akosnak, az *Emke* elnökének, aki azt ünnepes szavak kíséretében átvette s az ifjúsági énekkar *Szózat* éneklése után az ünnepély véget ért.

Délután 1/2 órakor kezébe volt a Transzszilvániaszálló nagytermében, amelyen számos későbbi hangzótt el. Este 8 órakor történelmi hangverseny volt az ev. ref. Kun-kollégiumi ifjúság ének- és zenekara által táncol egybekötve. Az ünnepély alkalmából Szászváros összes magyar házain és középületain nemzeti színű lobogó lengett s általában az egész ünnepély a leg szebb rendben, kegyeletes érzelmenyilvánítás közt folyt le.

— Somló Bódog ügye. Mint több lap jelentette; a Társadalomtudományi Társaság a Somló-ügy kapcsán közgyűlést szándékozott tartani, hogy a tudományos kutatás szabadsága érdekében szót emeljen s Somlót ki a társaság ülésén tartotta volt megtámadt felolvasását, védelmébe vegye. Tekintettel *Wassics Gyula* közoktatásiügyi miniszter mai férfias és a gondolat szabadság híveit teljesen kielégítő nyilatkozatára, a társaság tagjai elhatározták, hogy a közgyűlést nem fogják egybehalatni, annál is inkább, mivel a sajtóban sem hallatszott egyetlen komoly hang, mely a nagyváradi tanári kar eljárását védelmébe vette volna.

— Adakosás. A korán elhunyt Gergely Anna orvosnének koszorújára gyűjtött összegből fenmaradt 12 koronát kártársai a *Szentúti Gyermektelep* javára költötték be. Az adományt rendeltetési helyére jutattuk.

— Véscey főhadnagy állapota. Véscey Ervin huszárfőhadnagy a XVI-os számú helyőrségi kórház VII-ik pavilonjában fekszik s eszméletlen van. Betegsége mellett édesanyja tartózkodik, aki önfeláldozóan ápolja szerencsétlen fiát. A sebesültt különben Gömör törzserős kezeli, aki mindent elkövet arra, hogy a fiatal főhadnagyt megmentsse az életnek.

— Róza-ünnepély. Auguszt 10hercegasszony elvállalta a Fővárosi Szegény-Gyermekintézet-Égyesület által folyó hó 14-én a városi legi Iparcsarnok előtt rendezendő Róza-ünnepély fővédnökségét. Az ünnepély fővédnököi: báró Daniel Ernőné, az egyesület elnöknője, továbbá gróf Apponyi Lajosné, báró Piret La osné, báró Révay Gyuláné, gróf Scher-Thoss Béláné és gróf Zelenkai Róbertné.

— Vilám a templomban. Brnából jelentik, hogy a múlt vasárnap délután a Bautsch mellett fekvő *Altendorf* fölött nagy zivatar vőtt végig, miközben a hittanvizsga alkalmából az összes iskolai tanulók a templomban tartózkodtak. A vilám beütött a templomba s egy tízéves leányt agyonhajtott, hat tanuló-leányt pedig megsebesített. A vilámcsapás folytán a templom teteje és belső része is megsérült.

— A szerb király szakácsa. A balgrádi konak szórnagy alkalmos volta, hogy valami garasosregény-gyáros benne helyezze el hajmeresztő történetét. Sok rejtelmes eset esik meg benne. A legújabb szonációj az, hogy a király francia szakácsát tegnap halva találták a szobájában. Golyó ölte meg s a jól dresszírozott szerb sajtó egyhangulag konstatálta, hogy a szakács öngyilkos lett. A *Reichswehr*nek egy zimonyi értesülése szerint ez azonban nem igaz. A szakácsot minden bíraskodás nélkül egyszerűen csak eltették láb alól és pedig azért, mert mérget kevert a *Draga* királyné ételébe. A királynét már régen figyelmeztették arra, hogy jó lesz vigyázni azokra az ételre, amelyek az asztalára kerülnek. Ezért mielőtt evett volna, egy kis kutyával kóstoltatta meg az ételket. A kis kutya tegnap előtt mérgezési tünetek között elpusztult. Erre aztán elpusztult a szakács is.

— Eisenhut Ferenc halála. *Eisenhut* Ferenc, a kiváló magyar festő, kinek keleti tárgyu képei külföldön is nagy sikert arattak, meghalt Münchenben, 46 éves korában. Halála nagy veszteség a magyar művészetre, melynek még nagy szolgálatokat tehetett volna. Fiatal korában bejárta a Keletet s ez végleg döntő volt művészi irányára. Azt a sok derűt és színpompát, melylyel a Keleten teledzte magát, egész életében nem tudta kiadni. Minden témáját a Keletről vette sőt két történelmi festménye (*A zentai csata* és *A nádorjéhevári csata*) tárgyat is ugy választotta ki, hogy — legalább részben — törökök is barcoljanak rajta s kielégíthesse a Kelet színeit után való nosztalgiáját. Első nagyobb képe a *Gyógyítás a Koránál* volt (1838). A következő év gazdag termése a *Gül Baba halála*, — eza kép, a mely ugy, mint az első, most a király tulajdona, az állami nagy aranyérmét nyerte, — a *Tifliszi pénzüdvölök* és az *Irádudd*. Hires képei még *A bakui talárliskola*, *Rabszolgavásár*, *Hadiújsákmány*, *Kairói iskola*, *Mesemondó asszony* és az *Alom*, mely a Nemzeti Múzeum képtárában látható. Eitrajza nem gazdag ezen eseményekben. Német-Palánkan született 1857-ben, s kora ifjúságában Münchenbe került, hol Dietz tanítványa lett. Első képeivel föltűnést keltsvén, hosszú időre eltűnt Münchenből, hogy a Keletet bejárja. Onnan visszaterve ernyedetlenül dolgozott, nagyobbára Münchenben. De néha ellátogatott baha is.

— Vegyesek kongresszusa. Berlinből táviratozók: Az V. nemzetközi gyakorlati vegytani kongresszus mai ülésén gróf Posadowski, aki a birodalmi kormány nevében ragadta meg a szót, utalt a kémia fontosságára az ipar és gazdaságra nézve. Dr. Staud tanügyminiszter megemlékezett arról, hogy mily kitünő tudományos alapot tettek le az egyetemeken és technikai főiskolákon a kémia kiváló továbbfejlesztésére nézve. Ezután a külföldi tanárok és idegen nemzetek képviselőinek előadásai következtek.

— A kassai Rákóczi-kiállítás. Kassáról jelentik: Tegnap délután négy órakor Abauj-Tornavármegye disztermében gyűlést tartott a kassai Rákóczi ereikye kiállítás nagybizottsága. Takács Menyhért jászvárosi prépost-prélátus elnököt a tanácskozás, amelyen részt vettek a kiállítás védői közül Berzeviczy Albert és gróf Zichy Jenő, ott voltak azonkívül Péchy Zsigmond főispán, dr. Rakovsky Endre alispán, dr. Múnszter Tivadar polgármester, Szalay László országgyűlési képviselő s a város és a megye társadalmának szinte-java. Dr. Takács Menyhért megnyitó beszédeben meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, különösen a két védőt, akik nagy lelkesedéssel karolták fel a kiállítás ügyét. Ezután dr. Berzeviczy Albert emelkedett szólfásra s köszönetet mondva az esismert szavakért, beszédeben bahaifas lelkesedéssel szóltott arról a nemes és szép terrvöl, amelyre Kassa város közönsége vállalkozott.

A história nagy embereire és korszakaira való visszaemlékezés, ugymond, a hazaifaság és nemzeti érzés kiadhadatatlan iorásra, de a visszaemlékezésnek az illető kor aapos ismeretével kell számolnia. A történetírás mindent megtett erre nézve, különösen nagy hazánkfia Thaly Kálmán buvarukodása folytán. ám mindez mégsem lehet elégsé, szükséges, hogy szemléletileg állítsuk a közönség elé a letűnt kort, mely alkalmos és méltó erre. A régi magyar dalias időknek utolsó megjelenése ez történetünk szemhatárán: egy darab hőskor, belehelyezve a XVII. század végére s XVIII. elejére, s a történelem még teljesen nem is tudja megvilágítani. E kor társadalmi sajátságai akár szemlélettel, akár irodalmi tekintetűl, még ninosenek eléggé fölhasználva, kimerítve, szükséges tehát, hogy világosabban, a maga teljességében és szemléltetésében megunka elé állítsuk. Ez a Rákóczi ereikye-kiállítás főadatja. A Rákócziaknak családi hagyományaik vannak a szellemi élet terén, a tudomány és művészet szeretele, iskolák alapítása, gyámsolítása. Legérdekeesebb és legjellemzőbb azonban e korban a nép és annak költészete, mely talán még sohasem volt ily dus; nemcsak a nép, hanem a nemzet minden szenvedőlye megnyilatkozik benne. Rákóczy maga, a princeps poetarum, nagy kedvelője és pártolója volt a költészetnek. Ugyanígy ismerték Bercsényit, hiszen

ők maguk is írók voltak, megalkotói a magyar memoir-rodalomnak, mely akkor élte fénykorát. A szónok aztán megemlékezik ama kor nagyértékű irodalmi hagyataikáról; érdekes, hogy ez a korszak az, amelyben az első politikai úrpírat, az első hírnap a tizenötödik század elején megjelent. De amit a följöledés és haladás terén leginkább fölműt a Rákóczi-kor, a haditudomány fejlesztése. Szóltott ezután arról, hogy mily jellemző a franciákkal való szeri érintkezés. amire az előző századokban nincs példa, mert azelőtt a német szellem, Mátyás alatt pedig az olasz kultúra hatása alatt állottunk. Nagy és emlékezes dolgok történtek az iskolák terén is, amikben nagy érdemei vannak Rákócziaknak. Rákóczi fényűzése, mely a legnemesebb alakban nyilvánult meg, hatalmas lendületet adott az iparnak és az ipari művészetnek. Az ünnepek a harc pinénőráiban alkalmosak voltak a művészetek fejlesztésére, amire szintén kiterjedt Rákóczi figyelem; Bercsényi ungi udvarában látjuk a barokk-stílus első nyomatát. Rákóczi udvarában pedig a festőművészet is otthon talált. Ez a kor virágoztatta föl a legsajátosabb magyar nemzeti zenét.

Hosszantartó, lelkes eljenzés követte e beszédet s Takács Menyhért indítványára elhatározta a gyűlés, hogy a beszédet jegyzőkönyvben örökíti meg. Takács Menyhért ezután főlovasta gróf Apponyi Albernek Eberhardról írt levelét, amelyben távolmaradását menti ki. Kimentette elmaradását gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke és Beöthy Akos is, aki 500 koronát küldött a kiállítás céljaira. Főtűl Hoffmann Arnold teológiai tanár, a kiállítás főtűtkára olvaska föl jelentését, amely szerint eddig ezeröttszáz ereikye gyűlt össze. Takács Menyhért ezután a kiállítás megnyitására tett indítványt. A Rákóczi-ereikye-kiállítás július 26-án nyílik meg. Július 25-én a kiállítás védőjét, diszleokk fogadják; délután a történelmi társulat tartja diszgyűlést a városháza nagytermében, a színházban diszleolás lesz. Július 26-án délelött Kassa város törvényhatósága diszgyűlést tart, amelyen diszpolgárrá választják a Rákóczi-kor kultuszának érdemes apólit, indítványt tesznek II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítására és a kassai dómban lévő Rákóczi-sírban való elhelyezésére iránt. A diszgyűlésből, testületileg kivonulnak a kiállítás főtitkara József-terí palotaja elé, hol a kassai dalosegyesület a Himnusz éneki, utána megnyitó beszéd lesz, mely után a kiállítás megtékinése következik. Július 28-án a város diszlebedét ad. A programot a nagybizottság elfogadta.

Pápa városának lekes ifjúsága is csatlakozott ahhoz a nagy mozgalomhoz, amely már országzás vált, hogy dicsőséges fejedelmünknek hamvai hazaszállításassanak. Az ifjúságnak több mint ötven tagja folyó hó 6-án Rákóczi-ünnepélyt rendez, melynek programja nagyon ügyesen van összeállítva, de mégis kiemelendő Gyurttai Ferenc pápai ágostai evangélikus püspök megnyitó beszéde és Eötvös Károly országos képviselő ünnepi beszéde. Több szomszédos város és község bejelentette az ünnephez való csatlakozását. Eötvös Károly orsz. képviselő folyó hó 5-én érkezik Pápar; tiszteletére a rendező-bizottság ünnepes fogadást rendez. Az ünnepélyen az orsz. függetlenségi és 48-as párt képviselőiben Rathay László orsz. képviselő fog megjelenni.

— Ötvenéves tanári jubileum. Dr. Klinger István siklósi apát a budapesti tudomány-egyetem nyilvános rendes tanára és volt rektora az idei Öszön üli meg főiskolai tanárságának füzszázados jubileumát. Klinger a roznyói papnevelő-intézetben kezdte ötven év előtt tanári működését és 1870 óta nyilvános rendes tanára a budapesti tudományegyetemnek, ahol a tudományi karnak három ízben volt dékánja. A jubiláns jelenleg édesgének helyreállítását végezt az Abbazia mellett levő Ikan időzik, ahonnan csak a szünedítő elteltével tér vissza a fővárosba.

— Szerencsétlenül járt táblabíró. Szegeden csaknem végzetes szerencsétlenség érte Huszka Odón nyugalmazott táblabírót, Huszka Jenő miniszteri segédfogalmazó édesatját. A világtalan öreg ur tegnap ebéd után, amikor sem felesége, sem leánya nem volt a szobában, pipára gyújtott s a gyulát az asztalra tette, amelyen újságok heverték. A gyújtótól lobbot vetett a papiros s a láng az öreg ur kabátjába kapott. A világtalan ember alig tudott védekezni, nagynehezen kijutott a folyosóra s ott kiázott segítségért. Kabátja ekkor már erősen lángolt, de a házbalek még idejekorán leszakattak róla a ruhát s így megmentették a közszerzetének öröndő táblabírót; a kezein azonban súlyos égési sebeket szenvedett.

— Jókemény alapítvány. Az osztrák Fehér-Kereszt-Egyesület javára Troffer V., a rohsch-sauerbrum gyögyfürdő igazgatója, kétszáz-koronás alapítványt tett.

— Vörheny-járvány. Sétkeshegyvárról táviratozók: Az egyre terjedő vörheny-járvány miatt ma megalakult a járványbizottság, melynek előterjesztésére Havranek József polgármester az összes városi és felekezeti e emi iskolákat és polgári leányiskolákat erre a tanétre végleg bezáratta. Vizsgák nem lesznek.

„THERAPIA-PALACE“ Dr. Ebers Henrik főorvos az orvosok vezetője által. CORKVENICÁN, Piume mellett. Nyáron tengeri-fürdő. Telen hidegvizgyógyintézet. Egyetlen homokos tengerpart a Quarneróban. — Magyar konyha. — Magyar levelezés. — A tengerpart főnyelve Kelepp kara.

A horvátországi zavargások. Zágrábból táviratok, hogy Susáknok, ahol pedig ki van hirtetve az oszmánállapot, a múlt éjjelen megint nagy zavargások voltak. A lakosság főképp dr. Sukuik gimnáziumi tanár ellen tüntetett. Sukuik ugyanis segítségért volt a rendőrkapitányának abban, hogy kinyomozza azokat a gimnáziumi diákokat, akik a rendőrségek fenyegető leveleket írtak. Ezért a tüntetők a tanárt az utóan bántalmazták. Zágrábban letartóztatták az Úbor egyik munkatársát, déltájban pedig a lapokat a nyomdában elkobozták. Ha a rend nem áll hamarosan helyre, akkor Zágrábban is elrendelik a státériumot. — Eszékről táviratozzák: Egy helybeli ellenzéki horvát lap híre szerint a jövőben a horvát vonalakon csak olyan forgalmi hivatalnokokat szándékoznak alkalmazni, akik a magyar nyelven kívül a horvátot is bírják. A helybeli kereskedelmi kamara azzal a kérelemmel fordult a vasutigazgatósághoz, hogy a személypénztárnoktól, aki kizárólag magyarul beszél, helyettesítse olyan hivatalnokkal, aki a magyar nyelven kívül horvátul, esetleg németül is tud.

Házasság. Széchi-szigeti dr. Thaly Gábor e hé 6-án délelőtt fél tízkor vezeti oltárhoz a fazekas-terei református templomban *Holtspach* Lujza kisaszonny.

Dr. Bálint Ernő kir. alügyész, cs. és kir. tartalékos huszárhadnagy, Bálint Sándor székességvárosi bizottsági tag fia eljegyezte *Spitt Rózsikát, Spitt Vince fővárosi ügyvéd és nőgrádmegyei földirtokos leányát.*

Reiner Jakob e hé 7-ikén vezeti oltárhoz az óbudai izraelita templomban *Winkler Sarolta* kisaszonnyt. *Winkler Jakob* tekintélyes óbudai polgár leányát.

Lujza hercegnő sorsa. Egy salzburgi telegramm beszéli, hogy Lujza hercegnő a hónap közepe táján Franciaországba utazik. Ezután francia földön fog élni, mivelhogy se német, se osztrák területen nem maradhat a törlétek után. Alice toszkánai nagyhercegnő lindau utazásának is az a célja, hogy a hercegnő utazását előkészítse. A hercegnő újszülött kis lánya egyedülre még az anyjánál marad. Hogy ez az egyedülre meddig tart, az a hercegnő további magaviseletétől függ, illetőleg attól, hogy ezt a viselkedést hogyan bírálják el Dreuzdában és Salzburgban. Ugyanaz a salzburgi telegramm azt jelenti, hogy Lujza hercegnő teljesen szakított Gironnal s tisztán csak a gyermekeinek él. A vagyonai viszonyait úgy rendezték, hogy rangjához illően élhet. Egy másik telegramm azt újságolja, hogy a toszkánai nagyherceg e hé tizenketedikén Lindauban utazik s kibékült a leányával. A hercegnő csak ezután utazik el a ronnai kastélyba, amely a Rhone-departementben van.

Nagy tűzvész Nápolyban. Nápoly városát, mint onnan érkezett táviratok jelentik, nagy veszedelmeket érte. Tegnap este egy zálogházban tűz ütött ki; a sok gyűlékony holmi bő táplálékot adott a tüznek, amely hamarosan elborította az egész házat sőt ácsapott a vele szemben lévő épület tornyára is. Óriási rémület támadt, mert a szomszédságban van az állami levéltár épülete, a másik o dalon pedig egy apácakolostor. A veszedelmet megelőzni kívonult az egész nápolyi tűzoltóság, sok tengerész és nagyszámú katonaság. Az óriási házat, amelyben a zálogház volt és amely 1600-ban épült, már lehetetlenség volt megmennteni, csak a balszárnya maradt meg. A szomszédos épületeket kiürítették és az alkalommal borzalmas jelenetek játszódtak le. Sok baleset is történt; *Sarrucio* mári, aki az oltásban segédkezett, két egymás mellett elrobogó tűzoltó-kocsik közé került, amelyek *halálra gázolták.* Egy latorja előlt, egy tűzoltó *agyonütött,* másik kettőt életveszélyesen megsebesített. A tüzet, bár lokalizálták, teljesen még most se tudták eloltani. A kár, így jelentik, több mint tizenegy millió lra.

Halalozás. Hauch Antal magyar királyi bányatanácsos ma reggelre Koronáról 8. szám alatti lakásán hirtelen elhunyt.

Vihar a tengeren. Valparaisóból táviratozzák: Egy tengeri vihar következtében a *Foyledale* nevű angol bárka hajótörést szenvedett. 12 ember életét vesztette. A *Chivilingo* nevű chilei bárka, a *Holanda* nevű kórhajó és néhány naszád megsejértek. Attól tartanak, hogy a *Pacific Company* *Arquipa* nevű gőzhőze is elsüllyedt, a víz több hullát vetett a partra. Az *Arquipa* 80 ember volt. A kapitány és neje, a tisztok és a legénység legnagyobb része odavesztet.

Titokzatos rablöhistoria. Érdekes és titokzatos ügyben tettek a rendőrségnél feljelentést. Arról van szó, hogy dr. *Lénárt* Zoltán lül- és gégeorvosnak a Szentkirályi-utca 6. számú ház földszintjén lévő lakásába tegnap este felbepözött egy magas fiatal ember. Az orvos nem volt odahaza; felesége pedig a pamlagon hevert. Az ismeretlen fiatal ember a fiatal uriaszony száját betömte egy kendővel, kezét s lábait feltűzköztette s azután hozzátámasztotta a szekrények ölékhez. Ekközben benyitott a cseléd a szobába s látva öszekötözött úrnőjét, annyira megjárd, hogy kiszaladt a lakásból az utcára s a nélkül,

hogy bárkinck is szólót volna a dologról, *koosiba* vette magát és ura után hajtott Budára. Körülbelöl háromnegyed óra múlva ért haza dr. *Lénárt* a cseléddel a lakására s feleségét még akkor is öszekötözve, eszméletlen állapotban találta a pamlagon, a rabló fiatal ember pedig ezalatt elillant a nélkül, hogy valmit is magával vitt volna. A rendőrség ez ügyben folytatja a nyomozást.

Nagy földrendés Örményországban. Ennek a hónapnak elsőjén — mint *Konstantinápolyból* jelentik — borzasztó földrendés tört Örményországban, amely különösen a *Van*-kerületben okozott nagy károkat. *Bejilon* nagyközség és még több más falu teljesen elpusztult. Hir szerint a borzasztó földrendésnek több mint kétszáz ember esett áldozatul.

(x) *Stomatina* a legjobb száj- és fogápoló szer.

(x) **Okvetlenül vegyen Klotild-sorsjegyet,** mert már e héten tartatik meg a húzása. Az 50.000 korona öszszeremény és a nagy nyeresít esély igen ajánlatossá teszi a sorsjegyek vételét.

(x) **XXV. Jétékonyeüla államsorsjáték.** Az igények változásával ez a kedvelt sorsjáték is ezidén reformált östüzében jelenik meg. Játéktérve oly módon megjavítottak, hogy mindenki számíthat legalább egy kisebb nyeresémnyre. A teljes öszség, mely készpénzben kifizetésre kerül, több mint egy fél millió koronára rug, mely 18.897 nyeresémnyre oszlik el. A önyeresémnyek 200.000, 40.000 (ny) 20.000, 10.000 5000 stb. koronára rugnak. Egy sorsjegy ára, úgy, mint eddig, 4 korona.

Nagy postalópás a fővárosban.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, június 3.

Nagy postalópás történt ma este a fővárosban. Egy fiatal postakocsi, 18—19 éves szuhanc a Csömöri-ut és Hernád-utca sarkán lévő postaközpontról elhajtott a postakocsijával, amelyben több postahivatalnál öszszgyűjtött nagy öszség pénz volt. Több százezer koronára rug az ellopott öszség s a kocsinak és a postakocsinak nyoma veszett, bár az egész detektívtestület s egy csomó lovasrendőr mozgósítva van a szökevény után.

Micsinai Mhály fiatal szuhanc volt az egyik postakocsinak a *koosisa*, aki *Eros István* pénzkézbésítőtől járt a kocsiján, hogy az egyes postahivataloknál öszszgyűjtse a pénzküldeményeket. Ma este felé az 5-ös, 55-ös és 6-os számú postahivatalokban jártak *Micsinai* és *Eros* s 178.000 koronát s ezenkívül valami 5—6 lepecsételt pénzeszsákot s edtek itt össze, hogy a versenyutcai központba szállítsák. Mielőtt ideértek volna, megálltak a Csömöri-ut és Hernád-utca sarkán lévő 7-es számú postaforgalmi központ előtt. Itt *Eros István* kézbesítőt leszállt a kocsiról s bement a központba, hogy kihívja az ellenőrző tisztviselőt, akinek az lett volna a hivatása, hogy a kocsiban lévő értéket megvizsgálja, hogy rendben vannak-e. *Eros István* mintegy három percig időzött bent a hivatalában s mikor onnan a tisztviselővel együtt kijött, a postakocsinak és a *koosisa*nak hült helyét talalta.

Úgy a tisztviselő, mint *Eros István* kézbesítő megdöbbenek erre a nem várt föledezésre. Kétségbeesetten szaladgáltak mindenfelé, keresték a kocsit és a kocsist, de nem találták sehol sem. Azt hitték, hogy talán valamelyik kocsimába tért be *Micsinai* s addig a kocsit lérelállította valahová, de ez a hitük is csalfa reménység volt, mert a kocsit és a kocsist nem találták semerre az egész környéken.

Jelentést tettek a dologról a 7-es számú hivatal főnökének, aki meg átszaladt a keleti pályaudvarra, ahol a pályaudvaron lévő rendőrség lejelek, *Pavúk* főfelügyelőnek jelentette be az esetet. *Pavúk* főfelügyelő maga hatáskörében azonnal megtette a leg-sürgősebb intézkedéseket a szökevény postakocsi kézrekerítésére, de ezenkívül azonnal értesítette az esetről a főkapitányságot is.

A nagy postalópás hírére azonnal akcióba lépett a detektívtestület. A főkapitányságról *Peregriny* kapitány, központi ügyeletes, *Krecsnányi* detektívönkő, *Demjén* detektívfelügyelő és *Markovics* Imre fogalmazó mentek ki szuhonhat detektívvel a 7. számú postahivatalba, hogy a körülmények figyelembevétele mellett megtegyék a szükséges intézkedéseket a szökevény postakocsi kézrekerítésére.

A rendőrségi vizsgálat megállapította, hogy *Micsinai* abban a pillanatban, amikor *Eros István* kézbesítőt belépett a 7-es számú hivatal kapuján, megcsapkodta a lovát és gyors tempóban elhajtott a hivatal elől, kocsijával befordult a Hernád-utca s a vágatva haladt azon végig. Azután a kocsit eltűnt a járókelők szemelől.

Sok időt vett igénybe annak a megállapítása, hogy mennyi pénz volt a *Micsinai* által elhajtott posta-

koosin. Még most sem tudják pontosan az öszséget, de annyit mégis sikerült megállapítani, hogy 178.000 korona volt a kocsiban papirpénzben s azonkívül még 5—6 pénzeszsák, tele különböző értékű östüzpénzzel. Ennek az öszséget még eddig nem tudják.

Amíg a vizsgálat tartott az egyes postahivatalokban, addig a detektívek elküldték mindenfelé a fővárosban, hogy keressék a postakocsi nyomát. Ezenkívül azonnal értesítették a lopásról az öszses lovasrendőrszolgákat, hogy ha látnák valamere *Micsinait* a kocsival, tartóztassák le. Az egyik detektívnek sikerült éjjel átjutni kinyomoznia, hogy *Micsinai* esté kilenc óra előtt a nyugoti pályaudvar felé látták a járókelők hajtani s a postakocsival, amelye egy bicéző pej ló volt fogva az *Ujpesti* uton, Angyalbód felé vette útját.

A postakocsi, amikor *Micsinai* elhajtotta, be volt zárva s a kulcs *Eros István* kézbesítőtől volt. *Micsinai* tehát csak úgy térhet hozzá az ellopott pénzhez, ha betöri a kocsi ajtaját, ami meglehetősen munkát fog adni neki, mert az erős szerkezeti kocsiját két hatalmas zárral van bezárva. Valószínű azonban, hogy a fiatal szuhanc már készült erre az alkalomra s büntársával együtt elkészült arra is, hogy a kocsi ajtaját hamarosan felnyitva, kisedhessék beléle az ott fehalmozott pénzt és egyéb értékeket.

Az esetről természetesen jelentést tettek a postai igazgatóságnak is s maga *Demjén* postai igazgató járt kint a 70-es számú postahivatalban, hogy a rendőrség munkáját a lehetőséghez képest megkönnyítse. Nagy bál azonban, hogy a szökevényről, aki nemrég van lovag *Beer* postakocsi-válalkozó szolgáltatásban nincs pontos személyleírás s ezért a rendőrség egyelőre még nem is táviratozott sehoval *Micsinai* után. Különben is reméli a rendőrség, hogy reggelre a detektívek még itt a fővárosban vagy a közvetlen környéken megtalálják az ellopott postakocsit a tolvaj kocsissal együtt.

Peregriny kapitány és *Demjén* detektívfelügyelő éjjel után vitték be *Eros István* postakézbésítőt a főkapitánysághoz, ahol a kihallgatása még éjjel után egy órakor is tartott. *Eros István* tagadja, hogy büntársa volna a megszökött kocsissnak, ami a körülmények megértelese mellett nem is látszik valószínűnek.

A megszökött kocsis 18—19 éves, sovány, hosszszas arcu, pelyhedző bajszu szuhanc s pár hónapja volt lovag *Beer* Vilmos vállalkozó szolgáltatásban a soroksári-utcai telepen. A ló, amely az elhajtott kocsiba volt fogva, az egyik lábára kissé bicceg.

FŐVÁROS

(*) **Törvényhatósági feliratok.** A fővárosi jogügyi bizottság ma délután *Luny György* tanácsnok előklete alatt üést tartott, amelyen *Seregy Zoltán* tanácsjegyző adta elő az elintézésre váró ügyeket. Somogyvarmgye a képviselőházhoz feliratot intéz a magyar földnek magyar kézen való megtartását célzó törvények alkotása iránt. A jogügyi bizottság ma fogalkozott a főirattal s minthogy a főváros hasonló érteimű felirattal már intézett a képviselőházhoz, a kérelmet egyszerűen tudomásul vette. Pozsonyvarmgye a képviselőházhoz szintén feliratot intézett a magyar nyelvnek az üzleti élet terén való érvényesülése dolgában. A felirat azt kívánja, hogy azok a kereskedők, akik cégükben, vagy hirdetésekben a német nyelvet használják, 10%-os pótdóval sújtassanak. A jogügyi bizottság a kérelmet tudomásul vette. Szintén tudomásul vette a bizottság Csanadmegye kérelmét is az iránt, hogy a főváros támogassa a képviselőházhoz intézett feliratát a szegényügy jogvédése érdekében.

(*) **Az új lakbérleti szabályrendelet.** A főváros új lakbérleti szabályrendeletének a tervezete ma került a jogügyi bizottság elé. A régi lakbérleti szabályzat már sok tekintetben eavult s a főváros közgyűlése tavaly elhatározta, hogy a tiszti főügyész a szabályzat átdolgozásával bizza meg. A főügyész az új tervezetet el is készítette s a jogügyi bizottság elé terjesztette. A bizottság a tervezet tárgyalásába nem ment bele, hanem saját kebeléből egy szökebbkörű bizottságot küldött ki, amely a tervezetet tanácskozás tárgyává fogja tenni.

(*) **Az adófizetés eredménye.** A főváros adófőosztása jelenti, hogy május hónapban következő adófizetések folytak be a főváros adópénz iránalt: Allamadó, hadmentességi díj és késedelmi kamat: 3.856.217 korona 76 fillér; közegési adópótlék, házbérlakrajáró stb.: 1.794.612 korona 04 fillér; utadó: 69.861 korona 18 fillér; kereskedelmi és iparkamarai ille 6k 18.2+5 korona 66 fillér; betéglapísi pótdó 146.65 korona 3+ fillér. Összesen 5.879.742 korona 91 fillér; a fizető telek száma 19.624 volt. Az öszses kerületi pénztáráknál az 1903. évi január 1-étől május végéig betöltött 17.744.436 korona 35 fillér. míg a múlt év ugyanilyen szakában 18,177,362 korona 25 fillér volt az eredmény, így tehát az idén kevesebb a bevétel 408.517 korona 22 fillérral.

A kenyérdrágítás ellen.

Budapest, június 3.

A közgazdasági és közlelendési bizottság ma délután ötlet tartott Almdy Géza tanácsos elnöklése mellett, amely alkalommal tárgyalás alá vették a kenyér és általában a péksütemények árának emelkedését s az ezzel kapcsolatos hatósági teendőket. Az ügy előzményeit *Folkwehazy* Lajos tanácsjegyző ismertette a sütőmunkások sztrájkmozgalmával együtt, amely állítólag a főoka volt annak, hogy a sütők az árakat kényszerültek fölemelni.

Elmondta, hogy a piacokon, ahol házi-ipari kenyert árulnak, nem történt áremelkedés. A sütőmesterek és segédek a sztrájk folyamán mintegy egyezsre léptek, a tekintetben, hogy kölcsönösen ellenőrzik egymást. Így történt, hogy május 12-én a pékmesterek — utimátumként — kijelentették, hogy a sütemények árát a következőképp alapítják meg: személy és kiló 6 darabja 20 fillér, 8 darab 10 fillér, 1 darab 4 fillér; a barna kenyér kilója 20 fillér, félbarna 24 fillér, fehér 28 fillér. Az ismét-elődök 2—4 fillér kedvezményt kapnak. Ezek az árak lényegesen nagyobbak, mint az azelőttiek voltak. Május 20-án Almdy Géza tanácsos értekezéseire hívta össze a sütőket s fölívta őket, hogy szállítsák le az árakat, s csakugyan tettek is némi engedelményt; majd emlékiratot adtak át a tanácsosnak, amelyben kitétek az irapargok körül mutatkozó bajokat, amik lehetetlené teszik a hajdan virágzó sütő-ípar jóvedelmezőségét. Nem ellenzik, hogy a hatóság rendezzen próba-sütéseket, sőt kérk. tegye meg ezt, mert akkor ki fog derülni, hogy az ő eljárásuk nem kifogásolható. Almdy Géza tanácsos megette az előmunkálatakat arra nézve, hogy a kenyérsütést a hatóság megkezdhesse, s erre vonatkozólag a katonai intendatúrával is érintkezésbe lépett.

Időközben egy sütőíparos külön is intézett beadványt a tanácsoshoz, amelyben meg kívánja okolni az árak fölemelését s a többek közt ezt mondja: Ha a közönség bele tudott nyugodni a levelezőlapoknak 4 fillérről 5 fillérré való fölemelésébe, akkor belenyugodhatik a sütemények árának csekély emelésébe is, kivált ha elgondolja, hogy ez a kis árkülönbözet sok száz család és munkás megélhetését biztosíthatja.

Az ügyosztály jelentésének végső következtelése az, hogy a sütőíparosok nem jártak el a saját ügyükben kezdettől fogva eléggé erősen s így lenetlővé tették, hogy a resjuk nézve káros irányszakok kijelöljenek. Egmaga az, hogy a barna kenyert 1 krajcárral (2 fillérről) emelték, az ügyosztály nézete szerint még nem ad okot a hatósági beavatkozásra. Ami a finomabb süteményeket illeti, a konkurencia mégis odavité a dolgot, hogy 20 fillérről ma már ismét nem 6. hanem 8 darabot adnak s így remélhető a javulás, amde viszont arra nem szabad számítani, sőt nem is engedhető meg, hogy a fétketlen konkurencia lehetőleg tegye a tisztességes ípar fönnállását. A hatóság sütt-műhelyek föllállítását szükségesnek tartja az ügyosztály, főleg azért, hogy mintegy szabályozója legyen az áraknak és hogy ellássa a fővárosi intézményeket: kórházakat, szegényházakat stb.

Az előadás befejezte után az elnök Almdy Géza tanácsos bejelentette, hogy a mai ülésre meghívta a sütő-ípartestületi elnököt: Spolaris Györgyöt is, a végett, hogy esetleg kérdéseket intézzenek hozzá. Az első felszólaló Baracs Marcell volt, akit — mint aki a főváros közgyűlésén interpellációt intézett a polgármesterhez a kenyér árának az emelkedése ügyében — a mai ülésre szintén meghívtak. Nem látja a sütőiparnak azt a kétségbeesett állapotát, amelyet ő az emlékiratukban kijelentek. Kimutatható a saját számításából, hogy a kenyérről, különint számitva a lisztet, 13 fillérről 8 fillért nyerne tisztán, leszámítva minden kiadást, sőt még a berendezkedés értékesökkenését is. Nem tartja elégségesnek az ügyosztály javaslataiban foglaltakat. Szerinte a hatóság sütt-műhelyeket azonnal föl kell állítani, másrészt pedig kombinációba kell hozni az egységes sulyt a minőségére vonatkozó ellenőrzéssel.

Az elnök sajnálattal egyzi meg erre, hogy a hatóság a kartelekkel szemben csaknem teljesen tehetetlen. A vizsgálásoknak semmi más nem szabhat határt, mint a konkurencianak minél nagyobb kifejlesztése.

Fenyvessy Adolf a hatósági sütő-kemenék fölállítására mellett van, de úgy látja, hogy ezidőszent nincs különös ok a hatósági beavatkozásra. Dr. Salgó József azt indítványozza, hogy az ügy tárgyalását ezúttal hagyják abban s hívják föl az ügyosztályt, tegyen előterjesztést — a folytatólag tett tanulmányok alapján — az egységes ár és egységes suly tekintetében. Schubert Sándor meg van róla győződve, hogy az ügyosztály kiterjesztette a figyelmét minden körülményre s ezért elfogadja az előterjesztést, de nem járul hozzá, hogy sütő-kemenéket — mintegy kísérletképp — állítsanak föl, mert ez, szerinte, óhira nem vezetne. Markovits József elfogadja az ügyosztály javaslatát. Gundel János foglalkozik a tisztességtelen verseny dolgával, amely véggépp megrontotta a sütőipart, mert míg 30 évvel ezelőt egyetlon süttől sem lehetett 6 darab süteményből többet kapni tí krajcárért most a konkurencia folytán 10—12 süteményt adnak. A második baj a kihordó-intézményben van; ez a legpiszkosabb konkurencia s ez okozza a sütőknek a legnagyobb árokat. Ezekre vonatkozólag egyetért az ügyosztályval, de már a sütemények visszavétele tekintetében nem; vagyis kívánja, hogy a sütők a nagyobb fogyasztóktól ezentul is visszavéssék a süteményt. Ziegler Nándor vásárosarnok-igazgató szól meg a tárgyhoz s aztán az elnök összegzezte az előmondottakat.

Ismételte az elnök, hogy a kartelek ellen csakis

a konkurencia tágítása a megfelelő ellenszer, amde a bizottság többsége a jelen esetet nem tartja olyanak, hogy a hatóság ezzel a fegyverrel lépjen föl, s így nem javasolja a hatósági sütő-kemenék fölállítását; az ügyosztály azonban mindenesetre fontolóra veszi az összes fölmerült adatokat, úgy hogy ezek alapján előterjesztés legyen tehető a tanácsnak, illetőleg a közgyűlésnek, a bizottság újabb tárgyalása után. A többség (5—4 ellen) változatlanul elfogadta az ügyosztály előterjesztését.

SZÍNHÁZ, ZENE

Operaház. Holnap, esztörtökön a magy. kir. Operaház Wagner-ciklusának hetedik előadásul *A walkür* kerül színe. *Orelto M. József*, az amsterdami operaház baritonistája, ki a multkor Hans Sachs szerepében lépett föl, fogja énekelni *Wotan*, *Siegmundot* *Bochnesek*, *Hundingot* *Kornai*, *S. glindét* *Vasquezné M. Italia*, *Brühnildét* *Didyéné H. Berta*, *Freiat* *Valent* *Wilma*, a walküröket *Kaczer* *Margit*, *Blätterbauer* *Gizella*, *Kann Malvin*, *P. Bartolucci* *Viktória*, *Flatné* *Gizella*, *Berts Mimi*, *Valent* *Wilma*. A zenekart vezényli *Márkus Dezső* mint vendég. Az előadás kivételesen 7 órakor kezdődik.

A Népszínház karizméjzete javára az igazgatóság június 11-én előadta a *San-Toyt*, amelyben vendégképpen *Fedák Sári* is fellép *Dudley* szobaleány szerepében. Az e óadás körében hangverseny is lesz a főváros legnevesebb művészeinek közreműködésével.

Az isteni Isidora. *Duncan* kisasszony az isteni Isidora s nem valami udvarlója találta ki számára ezt a jelzót, hanem *Duse Eleonora*. Mind a ketten Párisban vannak ez idő szerint s *Duse* annyira eiragda a *Duncan* kisasszony táncprodukciója, hogy fölkereste a táncosnót s a többek közt ezeket mondta neki:

— Mi komédiások, mondotta, nem teremünk; eljátszunk azt, amit írók és költők kigondolnak és elénk vetnek. Ön, isteni Isidora, átvacárol mindig terem; én sírok elveszett ifjúságom után, ön boldog ifjúsága ragyogásában, amelyet a teremtés művészete varázsol szépsé és szüzessé. Ön, mennyei Isidora, a legnagyobb költőket képes újra teremni; megannyi utólrhetetlen bája. Ha ezek a költők ön táncolni látnák, bizonyosan elismernek, hogy tánc nagyobb művészet az ő költészetükénél.

Másnapra már hítes szövegben megjelent az az áradozás a párisi újságokban, ami arról tanuskodik, hogy az isteni Isidora nemcsak a táncban ért, hanem a reklámban is.

Városigeti Nyári Színház. A *Városigeti Nyári Színház*ban holnap, esztörtökön tartják meg *O'Donnell grófnő A falu csudája* című népszínművének bemutatás előadását, amelyre a jegyek már majd mind elkeltek. A főbb szerepeket *P. Szép Oiga*, *Szepessi*, *Latabárné*, *Almássy Iza*, *Nagy Mariska*, *Pintér*, *Bihary Béla*, *Szentos Fehérvári*, *Gömöri*, *Márton* és *Palotai* játszzák. A darabot *Feld Mátys* rendezi. — Szombaton a *Madarassz* operette kerül előadásra *Katonáné-Ottinger* urnó vendégfelléptével. A címszerepet *Pintér Imre* játszza.

Fővárosi Nyári Színház. A *Krisztinavárosi Színház* ünnepi előadásai során a *Cigánybáróban Solti* *Wilma* játszotta második vendégfelléptével *Saffi* szerepét. Úgyes játéka és szép éneke ezuttal is tetszett s a közönség ehalmozta tetszésének jeivel, tapssal, kihívással és virágokréttával.

Berlichingeni Götz a bécsi operában. *Mahler* *Gustáv*, a bécsi opera igazgatója e hónap 6-án *Frankfurtba* megy, hogy meghallgassa a *Berlichingeni Götz* egy előadását. A *Goldmark*-dalmú a jövő évadban fog a bécsi operában színe kerülni.

Kisfaludy Színház. *Kaszinczy Sándor* *Etelka* című társadalmi színműve szombaton kerül bemutatásra. Esztörtökön az *Arendás* eszidő népszínművet adják. Vasárnap délután a *Peleskei notárius*, este a *Vereshaju* kerül színe.

Nemzeti Zenekola. A *Nemzeti Zenekola* (Zenekola) választmánya gróf *Zichy Géza* elnöklete alatt tegnaptartott ülésében *Méró Jolán* zongoraművésznőt, a *Zenede* kitűnően végzett növendékét a zongoratanaszakra segédtanárnőnek választotta meg.

Visszantartott drámai díj. Megírtuk, hogy a minden három esztendőben kiosztásra kerülő és a legjobb drámai mű jutalmazására alapított belga állami díjat *Maeterlinck: Monna Vanadjának* ítélték oda. *Brüsszelből* azt írják most, hogy a díjat egy ízben már odaítélték *Maeterlinck*nek, de akkor visszautasította azt a megokolás miatt, mely a díj odaítélését kiserítte.

Zongoravizsga. *Kulifay* *Isabella* zenekolája a minap tartotta vizsgálati hangversenyt, amelyen a zongora-osztályok növendékéi fényes sikerrel mutatták be tehetségüket és baladusukat. A műsoron az előkészítő-osztályok, gyakorló- és kivitelési osztályok tanuló szerepeket s mindannyian biztos tudással és megiepő értelmeseen oldották meg feladatukat. Az igazgató-tulajdonos tanítványai közül főemlétket a következőket: *Noséda Erzsike*, *Belcsák Erzsike*, *Oristofani Melitta* stb.

A bécsi népies opera meghittatása. Sok vajadás után meghusult az a terv, mely a haldokló bécsi *császár jubileumi színház*ból népies operát akart

csinálni. A terv megvalósítására mindössze kétmillió ezer korona kellett volna s ezt sem bírták összehozni.

Nyilttér.

Mig eddig a régi börtönösek, a legkülönbözőbb sulyok megbajok (neurasthenia, vitésság), a sápkór, a női arcazt oléktelenség pattanások s a női nem szervek folyásokkal kombinált hirtelen megrekedéseinek kezdeténél csekély értékű idegen vizet voltunk utalva, addig újabban

a PARÁDI ARSEN vízben

(vastartalommal)

olyan kincsünk van, mely minden eddigi arsen-vasas víznél (Ronegno, Levico) hatásosabb, könnyebben emészthető s manapság már, mint hogy legelőbbiekül orvosi tekintélynek felkarolják s a fogyasztók egész serege dícséri hatásait, hazánkban csaknem kizárólagos keresletnek örvend.

Gróf Károlyi Mihály uradalmi felügyelősége Parád.

Egy postaláda 7 palack parádi arsen vastartalma gyogyvizet Magyarország összes postafiómására 5 korona 30 fillérrért bérmentesen szállít a

Főraktár: ÉDESKUTY L. Budapesten.

os. és kir. udvart szállító

Asványviz-nagykereskedő.

Kapható minden gyógyszerben és megbízható fűszerkereskedésben.

Budapesti mechanikai ZANDER-gyógyintézet

Múzeum-körút 2. — Gyógy-gymnastika, orvosi masszázs. Forrófürdő, szóna- és fényfürdő. Néhány javaslat: Elgőrbüesek, ízületi és idegbántalmak, neurasthenia, átmátanság, gyomor-, bébajok, szívbetegségek, elhízás stb. ellen. Bővebb felvilágosítást nyújt a prospektus.

Hólyag- és húgyszervi bántalmak

kifolyás, húgyszó-égés, vizeletlét, hólyaggyulladás, muntamegzsztatás nélkül, gyorsan és fájdalom nélkül gyogyulnak „**LOCHER-féle ANTINEUM**” által.

Belső szer: Nem santal! Nem Artilmas! Orvosok melegen ajánlják! Vegye kor. 4.00. Postán 5.70. kor. előzetes beküldés mellett bérmentesen. — Kapható az összes gyógyszerárakban.

Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza Budapest, VI., Király-utca 12 és Anarósy-út 20.

A Magyar Általános Köszénbánya

Részvény-Társulat

mély megilletődéssel jelenti, hogy felügyelő bizottságának tagja

Fenyvessy Ferenc dr.

UR

folyó évi június hó 2. napján, hosszas szenvedés után elhunyt.

Emlékét hiven megőrizzük!

Budapest, 1903. június 3.

(Az e rovat alatt közöltöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

A Lövészegyesület ünnepe. A Budapesti Polgári Lövészegyesület, melynek *József* *Ischerge* örökös legfőbb főnövszestere, a főherceg születési évfordulóját fényes ünneppel üli meg. Az ünnepprogramjának címapján *József* főhercegnek jól sikerült arokéja van.

Az ünnep június 7-ikén, vasárnap kezdődik, reggel nyolc órakor a lövészet ünneplés megnyitásával. — Délelőt tíz órakor a lövőház dísztermében országos lövészerkezetlet lesz. Az értekezet tárgyai:

a Magyar Országos Lövészegyesület újraszervezése, a céllövés gyakorlásának nagyobb körre való kiterjesztése és országos mozgalom megindítása a célból, hogy az ifjuság a céllövésre taníttassék. — Déli tizenkét órákor bänket. — Délután három órákor a lövőháza érzékenk József főherceg, Augustus főhercegnoszony és József Ágost főherceg megtekintése a lövészetet. Fogadásokra megjelennék a miniszterek közül többen, sok polgári és katonai méltóság. Délután 5 óráig kezdve cigányzene-hangverseny. Kerti ünnep, tombola. Este kivillagítás tánc. Junius 9-én a lövészet csak délután folyik, 11-én lövészet egész nap, délután díjtételezés, 14-én lövészet délután 5 óráig, délután katonazenahangverseny, este a díjak ünnepélyes kiosztása. A céllövésben hölgyek is résztvesznek. Ök külön 15 körös céntáblára lönek, 25 méter távolságra. Díjjal értékes dísz tárgyakat kapnak. A lövészen túl több külföldi és hazai, vidéki lövészeget is részt vesz.

*. Az alagi lövészenyek. Ma volt a háromnapos alagi meeting utolsó versenye. A versenyek eredménye a következők:

I. Eladók versenye. Díj 1000 korona. távolság 2000 méter. Lovag Steernvitz O. Anecdotjeje (Elitz) első, Jankovich-Bésán Gy. Markosa (Krause) második, gróf Pejacsevh Windfallja (tulajdonos) harmadik. Azután: Kermester Va banque, Partneriu Tud, Vac u. Kényur, Herodias, Innocent. Totalizator: 10 : 410. Helyre fogadások: I. 50 : 384. II. 50 : 146. III. 50 : 110.

II. Gyömrői akadályverseny. Díj 1600 korona. Távolság 4200 méter. Jankovich B. Gy. Fülése (Krause) első Bogray A. Vértese (Reichlin) második, Raus Frayes Tanbeträra (tulajdonos) harmadik. Azután: St. Hubert. Totalizator: 10 : 15. Helyre fogadások 50 : 62 és 100.

III. Svábhegyi díj. Gáverseny. Díj 1500 korona. Távolság 3200 méter. Gróf Teleki L. Prima II.-je (Reichlin) első, Jankovich B. Gy. Haladjja (Krause) második Czarán Z. Felicitas-a (tulajdonos) harmadik, azután Perkal, Valois, Halloh H. Tscherkessin. Totalizator: 10 : 18. Helyre fogadások: I. 50 : 70. II. 50 : 90. III. 50 : 135.

IV. Eladók gáverseny handicapja. Díj 1500 korona. Távolság 2400 méter. Fritsche M. Bakatorja (Fejes) első, gróf Orssich I. Quittje (Kapusek) második gróf Schulborn F. Medicusa (Fürst) harmadik. Azután: Neuraszteniker, Modere, Muscha, Balidor, Hasstramm. Kicsi. Totalizator: 10 : 27. Helyre fogadások: I. 50 : 84. II. 50 : 126. III. 50 : 90.

V. Kétéves nyeretlenek eladóversenye. Díj 1200 korona. Távolság 1200 méter. Gróf Pejacsevh A. Monna Vanna-ja (Pretzner) első, Rohoncz G. L. Pataja (Keemen) második, báró Springer G. Snip-Snaja (Lovász) harmadik. Azután: Gme, Besser Tengeszem, Muczik. Totalizator: 10 : 34. Helyre fogadások: I. 50 : 84. II. 50 : 126. III. 50 : 90.

VI. Junius díj. Díj 1500 korona. Távolság 1600 méter. Gróf Pejacsevh A. Medridja (Mr. Brook) első, gróf Wenckheim D. Szermérmese (Kiss) második, gróf Forgách I. Hugomja (Miklós) azután: Mr. Dollar, Gyömbér, Mind von. Totalizator: 10 : 49. Helyre fogadások: I. 50 : 96. II. 50 : 118.

*. Bécsi lövészenyek. Közeledik a derby s a löversenyvel foglalkozó közönség fantáziáját nagyreszt az foglalja le. De a Freudenan nagy attrakciója előtt érdekes lesz a holnap futtatás is, amikor a hadseregi akadályverseny, a Parsifal handicap s a Simmering-díj kerül döntésre. A katonatisztek versenyeiben gyenge lovak közdenek meg egymással, Raking és Grinzinger a jobbák. A Parsifal-handicapban Bubér, Perlasz, Ugyanaz és Tannhäuser a jobbák. A Simmering-díjért megjelenik a derbyjelölt Wiking is és ez a holnap szenzációja.

- Jelöltjeink:
- I. Csurgó—Wiking.
 - II. Juchén—Hans Heiling.
 - III. Szemere-istól—Ugyanaz.
 - IV. Marcsa—Frundberg.
 - V. Ratling—Grinzinger.
 - VI. Kinos—Oyster Bay.
 - VII. Springer—ist.—Dreher-ist.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ A nagykatái haramiak. Ma döntött a Kuria Ördög Tóth Pál. Tilalmas Vonnák Mátyas és Kármán Mátyas a három nagykatái zsvány ügyében, akik tavaly borzalmes véngrészt vittek gégbe Löwinger Lipót nagykatái földbirtokos házában s megözték Löwingernek áldott állapotban lévő fiatal feleségét. Ugy történt az eset, hogy a múlt év január 18-án este vacsorához ült a Löwinger-család. Alig ültek le, kopogtatott az ajtón Kármán Mátyas, aki utóvíg kocsisa volt s akkor elbocsátották. Kármán veszört kért, hogy seprűt kössön beöle. Löwinger elutasító válaszára, revolverrel kezében, Ördög Tóth Pál is betoppant: „Kösd meg a zsidót, azután elő a pénzzel!” Löwinger emberöltőt erővel dukodott egykori kocsisával, mire Ördög Tóth Pál zásútötte fegyverét, amelynek golyója az orrát horzsolta. A megtámadott ember erre a lövöldözőre vetette magát, kicsavarta kezéből a üstölgő pisztolyt s kirohant, hogy a kaszinóból segítséget hozzon. A folyosón azonban utját állta az ott leskelődő Vonnák Mátyas hatvankétéves rabviszt ember, akit azonban félretaszított utjából s a kaszinó felé szaladt. Ördög Tóth Pál és Vonnák azonban mindenütt a sarkában voltak

s több kézzsurást ejtettek rajta. Egy lövészt tett ő s rájuk s a pisztolydurranásra a kaszinóban kártyázó urak kisettek s a rablókat üldözőbe vették. Kármán Mátyas ezalatt a szobában követelt el írtózatot mérszálást. Több kézzsurással Örkre elnemította az áldott állapotban lévő fiatal asszonyt, aztán özvegy Braun Károlynét, Löwinger nagynénjét Nagybányai Erssi szobaleányt robant meg, akit szintén összezszukált. A lármára összefutott emberek elögták az istállók mellett meglapuló Kármánt, aki aztan megneveste cinkosait. A osendörök ezeket is kézrekerítették. Ördög Tóth Pál agyában születt meg a rablógyilkosság gondolata. Csak nemrég került ki a hartai közevítő intézetből. Gyilkosság miatt örökös rabságra ítélték, de mivel jól viselte magát, tizenöt év múlva föltételeesen szabadon bocsátották. A pestvidéki esküdtbíróság Ördög Tóth Pál és Kármán Mátyas rablógyilkosság miatt köthatalra. Vonnák Mátyas pedig mint bünrésztet nyolcvévi feyházra ítélt. Ördög Tóth elkeültte a földi igazságszolgáltatást: tödvészt kapott a börtönben és ott meg is halt. A két elítelt semmisségi panaszával ma foglalkozott Sebestény Mihály előkésével a Kuria második büntelőtanácsa. Tóth Gerő bíró referálása után dr. Baumgarten Izidor helyettes koronauyész s semmisségi panasok elutasítását kérte. A Kuria visszautasította a benyújtott semmisségi panaszokat, vagyis jóváhagyta az alsóbíróság ítéletét. Minthogy azonban halálos ítéletről van szó, a kegyelmi tanács azonban összeült, hogy tanácsközekek arról, vajjon az elítéltek ajánlatok-e királyi kegyelemre? A kegyelmi tanács határozata a törvény értelmében hivatalos titok.

§§ A protekoló. Egy pestmegyei községben megüresedett tavaly a jegyzői állás. Az állásra a többek közt Matkovich Gyula is pályázott, de protekoló híján kevés kilátása volt rá, hogy megválasztják. Azon tételódött tehát, hogyan szerzethetne magának betolyásos protekolót. Tételódése közben a vélelem, mint ő hitte, a kezére járt. Valahol egy csomó levelet írt, melyek egy előkelő általános ember feleségéhez voltak intézve. A leveleket egy gazdag földbirtokos írta s bizalmas hangjánál fogva alkalmasak voltak arra, hogy az urnót kompromitálják. Matkovichban gonosz ötlet támadt. Levelet írt az urnónek, s a protekolója: kerte.

— Ha nem választanak meg. — írta fenyegető hangon, — közzéteszem a mellékelt röpiratot. A röpiratban pedig az urnónek a szerelmi regényéről volt szó. A leveleiből vett idézetekkel tüszerezte. Matkovich a vakmerő zsarolásról rutul leült. Az urnó egy kávéháza rendezte a zsarolót s a találkán detektívekkel jelent meg, akik Matkovichot lefűllették. Mára volt kiltüze ebben az ügyben a tárgyalás, de mivel sem az urnó sem a levelek írója nem jelent meg, a törvényszék a tárgyalást elhalasztotta.

§§ Az ellopott utca. Hamrák János Mátyas nem volt törlémsztelt boer, de puskaopt szagolt, nem ugyan Transvaalban, hanem Brünnen s a Kremser-cirkuszban, ahol óriás szakállt ragasztva, löhától mindennap tönkensúlyított egy tucat vöröskabátos angolt. A retentehetien boer vitéznek azonban volt egy Achilles-sarka. Egy este a fölébe sugta egy detektív:

— Mi újság Budapestén a Rottenbiller-utcaban?

A marcona hadi elspadt az újniy festék és a szakállerdő alatt, azután követte a titkos rendört. Az utcaban azonban megmondta a dolgot. Letépete a hatóság emberét, azután nyargalt a vasutra s meg sem állt Budapestig. Itt azután nyomban jelentkezett az ügyészségnél s bünbánólóg eladta hogy soha se fárazjanak a keresésével, ő az a köröltt H. m. rák János Mátyas aki tavaly május 2-án a Rottenbiller-uta faburkolatát olasz napszámokkal lölzedette s potom helven koronáért elvesztegette. De egyéb bün is terheli a lekiismeretét. Boltyongása közt Német-Palánkán föllesztette egy Füle Péter nevű jóbarátjának a szekrényét s ellopott mindent, amibez csak hozzáérhetett. A törvényszék kétvü feyházra ítélt Hamrákot s ezt az ítéletet ma a királyi tábla is meg erősítette.

§§ A bényi dráma. A postvidéki esküdtszék kénnap tárgyalás után ma monddt ítéletet Rogdászky Mihály bényi földműves 58 öti, aki tavaly parjút rikkító kegyelenséggel meggyilkolta Sarvaszky Mihálynéét, akit szerelmi ajánlataival hiabán üdöztött. Az ügyész szándékos emberölés büntette miatt kérte a vádlottat büntönek kimondani, míg a védő az erős teludulásban elkövetett szándékos emberölés büntetében való marasztalást kérte. Az esküdték büntönek monddták ki a vádlottat a btk. 282. § ába ütököz büntösekéményben és a szándékos emberölés büntetésben. Erék a törvényszék Rogdászky Mihályt összbüntetésül 12 évi feyházra ítélt.

§§ A céli órakban. A múlt évben tömegesen érkeztek a főkapitánysághoz feljelentések, hogy a déli órakban, mikor az üzletek néhány órára bezárják, nagyszabású betörések történnek. A detektívek hosszú ideig nem tudtak nyomára jutni a tettesnek. Végre a véletlen kedvezett. Kunstl Ferenc henteslegény jelenléttel azt ugyanzt a rendörnégnél, hogy Papióvícsy Miklossin és Kranovits Gyula lopásért és orgazdaságrért már löbbizben büntetelt egynék március 19-én sok ruhát cipelve siettek keresztül a Sziv-utcaban épp abban

az időben, amikor ismeretlen tettesek Zamecsnik István sziv-utcai runakereskedő üzletét ismét a déli órákban felöltöék. E följelentés alapján el is csípték öket s ügyük ma került föttargyalásra Seepessy István elsőklete alatt. Mindkét vádlott tagadta a vádat. Több tanu kihallgatása után Keserü ügyész s tanuk terhelő vallomása alapján vádoltokat megbüntetésül és min hogy szerb alattvalók az országból való kintassukukat indítványozta. Ifu dr. Schulhof Géza védészedése után a törvényszék mindkét vádlottat telmentette azzal a megokolással, hogy a gyanújelek nem képeznek bizonyítékot. Az ügyész telebbedett.

TÁVIRATOK

Páris, június 3. A német császár megbízásából Radolin herceg nagykövet Delcassé külügyminiszternek és Peloton tengerészeti miniszternek személyes köszönetet monddt az Amazone cirkálnók nyugott segitségért Siegel elentengernagy tengerészeti utasé holnap Breszte utazik, hogy a császár megbízásában a tengerészeti hatóságoknak ugyanez alkalomból köszönetet mondjon.

Szibéria és — Magyarország.

Tomszok, június 3. Jaros, a magyar kereskedelmi minisztérium kiküldötte ideérkezett, hogy Szibériát tanulmányozza és hogy a Szibéria és Magyarország közötti kereskedelmi viszonyokat helyreállítsa (1)

A kiegyezés Ausztriában.

Bécs, június 3. A vámbizottság változtatlanul elfogadta a viazos vászon tarifasztyáját és megkezdte a kaucuk tarifasztyájának tárgyalását, melyet holnap folytatnak.

Bécs, június 3. A kiegyezési bizottság ma a vám-és kereskedelmi szövetség 21. tejezetét (állatfogalom) tárgyalta. Tollinger előadó több határozati javaslatot terjeszt elő, többek közt azt, hogy terjeszzenek elő törvényjavaslatot a Magyarországól behurcolt állatebetegségek kiirtása és a tulajdonosok kártalanítása ügyében. Mastalka megtámadja a magyar földművelésügyi minisztert ama nyilatkozata miatt hogy a szá-s köröltájás tulajdonképpen nem betegség. Kéveteli a Magyarországból való sertésbuzoazati felügyesztését, míg mind a két részről megfelelő állategészségügyi intézkedéseket nem léptetnek életbe. Binder kérdéseket intéz a kormányhoz a Galiciában való elbánás tekintetésben, mely mint a lattermelő ország s sósorban viseli az összes terhek Magyarországra jávára. A 2. tejezet alkotja a tulajdonképpeni ajándékot, amelyet Magyarországnak adnak. Kaftan szerint a magyar marhának Ausztriában való szabad forgalmára nézve előfeltételként a járványmentes szármaraszt és az állatszallítmányoknak a rendeztetési helyen való egzsztleges megérkezését jelöli meg. Ez előfeltételek biztosítására helyes végrehajtási szabályok szigorú alkalmazása és az állatjárvány-törvény megfelelő reviziója szükséges. A legközelebbi ülés bolnap délelött lesz.

Közgazdasági táviratok.

Londcn, június 3. Az Ames és társa torontói óégnék, amely tegnap föltésképtelenséget jelentett be, passzivái 10 millió dollárt tesznek ki.

Bécs, június 3. A galicaii Kárpát-petroleum-részvénytársaság mérlege 1,872.000 korona teleséggel zárul s az osztalék részvényenként 25 korona lesz.

Bécs, június 3. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Eladott buza tiszavidéki 8.30—8.70, banáti 7.85—8.40, maroholdi 7.65—7.80, rozs: szlaviniai 7.10—7.75, pestvidéki 7.15—7.85, tengeri 6.70—6.85, zab 6.55—6.90 korona.

New-York, június 3. (Terménystödsé.) (Záriat.) Gyapot: New-Yorkban nyelben 11.50 (11.50), június a 11.11 (11.09). Szeptemberre 10.08 (10.18. New-Orleansban helyben 12. — (11.95), — Petroleum: Stand white New-Yorkban 8.55 (8.55), Stand white Philadelphianban 8.50 (8.50), Refined in Cases 10.50 (10.50), Credit Balances at Oil City 1.50 (1.50). — Zaw: Western steam 9.20 (9.25), Robe és Brothers 9.35 (9.35). — Tengeri irányzata szilárd. — Juniusra —, — (—), — Juliusra 55.4 (55.4), — Szept.-re 58.4 (58.4), — Busa irányzata állandó. — Piros ózi helyben 86—86.—, — Juniusra —, — (—), — Jul.-ra 80.4 (80.4), — Szept.-re 77.4 (77.4), — Dec.-re 77.4 (78.4), — Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.4 (1.4). — Kávé: lair Rio 7. sz. 5.4 (5.4), — Juniusra 3.75 3.70. Szept.-re 4. — (3.95). — Liszt: Spring Wheat clears 3.10—3.20 (3.05—3.10), Cukor: 3.4 (3.4), Ós: 28.50—28.75 (28.—, 28.25). Réz: 14.75—14.87 (14.75—14.87). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, június 3. (Terménystödsé.) (Záriat.) Busa irányzata állandó. — Jun.-ra 75. — (—), — Juliusra 74.4 (74.4), — Tengeri irányzata szilárd. — Jun.-ra 47.4 (47.4), — Zaw: Jul.-ra 8.82 (8.90), Okt.-re 8.87 (8.95). — Szalonna short clear 9.93 (9.81). — Sertésruh: Juliusra 17.45 (17.17). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Örök titok.

— Morris Rosenfeld. —

Mi tiltva van s mi tiltva nincsen,
Oh hát e földön minden, minden
Elvész a néma semmibe,
Hol nincs élet, verseny soh'sem kél,
Hol az örökletet a rejtély
Mélyszéges csönddel szövi be?

Szívemben borzalmak fakadnak
Nyomán a sápadt gondolatnak,
Hogy — oh örvénylő látomás! —
A lét, a küzdés, a törekvés,
A sürgős-forgás, a cselekvés
Csak árnyék, álom, semmi más.

Hogy egyként sójt a jóra, rosszra
Az ember véres, szörnyű sorsa
S részük egyként a sírgödör;
Hogy ami szétvált a fényben,
Üsszekerül az örök éjben —
E gondolat úgy meggyötör!

Sötét, borzasztó végtelenség!
Titok, amit felelnek rég
És nem nyitott meg senki még!
Mindent szétörz, mindent leversz te,
Mindent megölsz, mindent benyelsz te,
Néma mindenség — semmiség!

Bródy Mihály.

+ A masszázstörténet. A masszázs is azok közé a gyógymódok közé tartozik, amelyek nem tudományos kísérletezésből vetik eredetüket, hanem a nép ösztönzerű segítségkereséséből. Dr. Leszner Rezső a Jó Egészség című folyóiratban érdekes cikket írt a masszázsról, amelyben ennek a gyógymódnak történetét így írja le: Alig van vad vagy többé-kevésbé művelt nép a földön, melynek ősi hagyományában henn ne foglalhatnák, mely ne gyakorolná a legkülönbözőbb betegségek ellen, ugyiszintén egészségének edzésére és megővésére ne használná. A görög atléta, hogy erejük teljességének birtokában legyenek, testüket gyuratták és kenették, mielőtt a palaestrába léptek s a küzdelem után ismét ugyanolyan procedurának vetették alá magukat, hogy erejük gyorsabban helyreálljon. A régi rómaiak fürdőiben a fürdőzők testét sok mesterkélttel simogatták, dörzsölték, tetőtől-talpig nyomkodták és illatos olajokkal kengették. A török fürdőben, hol az általános test-masszázs legfőbb virágzását elérte, a fürdőzőt, miután izzadába jött, durvaszőrű ruhával dörzsölik, kenőcsökkel bekönik, aztán izenkiat gyurják, nyújtják, nyomogatják, verogatik s végül ujból ledörzsölik, illatos olajokkal kenetik, mi egészen sokat magasztalt frissítő és életető hatással van az emberre.

REGÉNY

Motta mester

— REGÉNY —

Írta: GIOVANNI VERGA

(35)

Megkereste a battisze-zsebkendőjét a mindentelével tele tömött tarisznyában és megtörülte a szemét. Aztán újra megcsókolta a völgyényt, ugyanazzal a zsebkendővel megtörülte a száját és is hívta a vendéget, aki lent várt a lámpással.

— Camill! Ideje, hogy menjünk! Camill! Mit csinálsz? Alszol?

Az utcáról válaszolt Ciolla, aki a gitárral elhaladt a ház előtt és egy szerelmi dalt pengetett.

És más szempónt népség ment mögötte, torzképeket vágva utána.

— Ne! — kiáltá a néne, megállva az ősele előtt, mintha meg akarná őt akadályozni abban, hogy boldogságot kövessen el. — Ne ügyeljen rájuk... Be vannak rugva! Gazemberek, megpukkannak az irigységtől. Menjén inkább be a feleséghez! Vigyázzon rája... nem olyan mint a többiek! Mi más anyagból vagyunk gyurma... az egész család... Ugy érzem magamat, mintha a saját gyermekemet hagynám vissza az ön kezében! Nem voltak leányaim... Én még sohasem éreztem ily eszmét!... Magamon kívül vagyok! Ne, ne, ne aggodjék miattam... Majd lecsillapodom... Menj előre a lámpával.

Motta háta fordított neki.

— Mennyi feleség! Férfj és feleség vagyunk-e, igen-e vagy nem?

Amikor belépett a hálószobába, nyagot sóhajtott.

— Hát! Istennek, csak hogy már vége van! Sokáig tartott, de most már vége van!... Nem

Derékfájást és gőroszkót rendszerint sikeresen gyógyítanak a kurzuslók és kenőcszanyók búbajos fogásokkal vagy durva gyömbőszőléssel, mint a népszerű kenőcsök is az alkalmazásukkal járó erőművi inger által hatnak és használnak s nem a bennük foglalt orvosság által. Utóbból, lőkéstől keletkezett duzzanatot az anyák késlappal gyakorolt nyomással műlasztják el gyermekeiken. Vad népeknél a szülészeti beavatkozások, mint az utazók tapasztalták, külső kőziogásokból állanak. S egy pár évtizeddel ezelőtt jelentékeny haladásnak indította a masszázstesterességét egy találékony eszű, nyugalmazott svéd őrnagy, Thure Brandt, ki új utat mutatott addig alig megközelíthető betegségek gyógyítására. Régebben többször lettek kísérletek, hogy a masszázst, melynek hasznosságát nem tagadhatták, a népies gyógymódok titokzatos köréből az orvostudományba bevigyék. De ez csak akkor vált lehetővé, mikor a tesztervek életműködésével a masszázs hatását megmagyarázhatták. Mert ellentmond minden szűz alapra lélepitett tudománynak, hogy titokzatos, vagy más mint természetes erőkre visszavezetett magába foglaljon, s az orvos tudománynak sok oka van arra, hogy a varázsszerek és csoda-kurák elől kitérjen. Ezeket csak akkor veheti figyelembe, ha ámitásra hajló természetük leküzdett és lényük földérettetett, azaz ha rendkívüliségüktől megfosztatták. Most pedig tudjuk, hogy a hajszál-finomságu nyirok-edények tátongón, mintegy nyitott szájjal végződnek a test szöveteiben, hol a szervek életműködésének többé sem mire sem alkalmas terményeit felszívják s a szomszédos izom mozgására indító összehuzódásának segítségével továbbítják, hogy a testből kiválthatók legyenek. Ez adja magyarázatát, hogyan történhetik, hogy rájuk gyakorolt nyomással a nyirkedényekből munkájukban megakadályozó, gyuladások szállít izadmányok, simogatással, dörzsöléssel nagyobb területre elosztva és puhítva, ölszivódásra előkészíthetők. A masszázs további hatását magyarázza, hogy a simogatás és a dörzsölés a nyirok- és véráramot mintegy toloerővel gyorsítja, s ezzel nemcsak a kóros vagy elhasznált anyagok kiválásának szolgál, hanem a tápláló anyagoknak is útját egyengeti, hogy könnyebben juthassanak a szervekhez. S mert a működő izomhoz több vér áramlik, mint a nyugvóhoz, azaz, hogy jobban táplálják, megőrjük azt is, hogyan van az, hogy a gyengült vagy bennit izom erősödik a nyomogatás és ürtögtelésről, vagyis a passzív mozgás, a passzív tornászástól.

+ Negyven másodpero alatt a föld körül. Az amerikai pósta- és távirat-társaság másodolnöke, E. C. Bradley, olyan kijelentéssel lepte meg a világot, amely ha beteljesedik, bámulni fog a világ. Az Egyesült-Államok gyarmatterüleit új kábelvonalnak holnap megnyitásával kapcsolatban sürgőnyt fognak eladni New-Yorkban, a társaság főhivatalában, amely

Bradley szerint negyven másodpero alatt körülöfotja a földet. Ez lesz a leggyorsabb sürgőnytovábbítás, ha sikerül.

+ A muzsikáló ágy. Egy párisi munkás meg lehetösen furcsa ágyat talált ki. Ha belefekszik az ember, a test sulya mozgásba hoz egy gépezetet s megzendül a Godard Benjamin Jocelyn című operájának bölösodala és édes, lágy dallamával átomba ringatja a fáradt testet. Az ágy felelőnél ébresztő óra van elhelyezve, amelyből arra az időre, amikor az ember föl akar ébredni, a kitűzött órában ölharsan Wagner valamelyik operájának valamelyik zenei frázisa. A wagnerista ébresztő óra azonban csak a németországi kivételre szánt ágyakban foglal helyet, a Párisban eladársra kerülő ágyak a Viens, Poupoule, viens! változataival ébreszti az alvókat.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Leipnik Nándor kereskedő Maros-Szlatina, Pollák Mór kereskedő Orosháza, Scheimann Mór férfinaszabó Liptó-Rózsahegy, Bureliko Miklós kereskedő Kolozsvár, Katz Sámuel női szabó Nagy-Károly, Preszburger Sándor kereskedő Bács-Topolya, Grünfeld Adolf férfinaszabó kereskedő és szabó Miskolc, Schönfeld K. és Társai kereskedő Budapest (Váci-körút 7.) Friedmann Ignác (ezelőtt Kepes és Friedmann) óg Debreczen, Pollák óg (tulajdonos Klein Lipót) Temesvár (Győrúrváros). Wlat Mihály kereskedő Brassó.

Szárazok. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 38,60 korona pézben, 29,50 korona áruban. — Bécsben a kontingentál készáru 40,40 korona pézben, 40,80 korona áruban.

Sertésekonzumvásár. (A székesfővárosi sertésvásár és közvágóhid intőzőség.) Junius 3-ikán. Főhajtás: Zeirsertés, egymint 600 l rendű — kilogrammon felül — darab, 12 rendű 280—350 kilogramm — darab, kanó — darab, silány — darab, fiatal nehé 300 kilogrammon felül — darab, közé 220—300 kilogramm — darab, könnyű 220 kilogramm — darab, süldő — darab, malac — kilogramm — darab. Összesen — darab. Husserítés egymint: nehé 300 kilogrammon felül — darab, könnyű 250—300 kilogramm — darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen — darab. Főhajtás összege 917 darab, — darab süldő.

tenném többet, olyan igaz, mint hogy egy Isten van az égben, ha még egyszer elülről kellene kezdenem.

Meg akarta nevetetni menyasszonyát is, kissé fel akarta vidítani, hogy gyorsabban bizalmasodhassanak egymás irányában, ahogy férjhez s feleséghez ilik. De a menyasszony háttal az atjónak és a tükör előtt állva összereszt, amikor belépni hallotta, és lángvörös lett az arca. Aztán még sápadtabb lett, mint azelőtt, és finom vonásai mintha még keskenyebbek lettek volna.

Egészen úgy, amit Cirmena néne mondta! Olyan leány, aki a legesékélyebbért is elájul és megbénítja az ember nyelvét és kezét! Ez a lakodalom egy jó pereret nem szerzett neki!

— Nos?... Miért nem beszélsz?...: Mi bajod?...

Motta egy pillanatra zavarban volt, anélkül, hogy tudná, mit mondjon, szégyenkezve szép, új ruhában, a finom butorok közepette, amelyek annyi pénzét emésztették.

— Halld... Ha így van...: ha magas papírpra lélsz... akkor isten áldjon meg én ledülök egy székre aludni, isten bizony.

Bianca egy pár érthetetlen szót hebegett, szemérmes és kuszált hangok moraja volt, engedelmesen lehorgaszott a fejét és elkezdte a hajából kiszedegetni a csonttűket, keskeny és az ujjain kissé megdölgözött kesével egy szegény leánynak, aki otthon mindent maga szokott végezni.

— Helyes, helyes! Így tetszik nekem! Ha megféréink egymással úgy, ahogy én gondolom, házunk gyarapodni, nagyon gyarapodni fog! Ezt mondom én neked! Megpukkaszjuk az irigyeket... Láttad, hogy nem jötték el az esküvőnkre... Annyi pénz hiába dobtunk ki!... Láttad, hogy nyeltem le az epét és nevettem?... Aki utoljára nevet, az nevet a legjobban!... No, no, miért reszketsz nekem úgy a kezeid?... Hát nem vagyok most a férjed?... Az irigy emberek dacára? Mitől lélsz?... Halld csak ezt

a Ciollát... ez még nagy ostobaságra fog ingerelni engem!

Bianca újra egy pár értelmetlen szót hebegett, amelyek megint elhaltak sápadt ajkain, és először nézett rá kék, szelid szemével, amelyek azt ígérték neki, hogy szerető és engedelmese hitvese lesz, ahogy megmondták neki. Motta ekkor nagyon meglepődve, széles mosollyal válaszolt, az arca és szíve szinte kitágult.

— Hadd evickéljen. Nem tőrődöm én most Ciollával... sem vele, sem a többiekkel!... Megpukkannak az irigységtől, mert üzleteim fényesen beválnak, hal'istennek! Nem, nem fogod megbánni, amit tettél! Te jó vagy... te nem vagy oly gögös, mint a rokonaid.

Szívbebe szokatlan gyengédség lopódzott, miáltal segített kibontani menyasszonyának haját. Valóban az ő durva kezei voltak, amelyek egy Trao-leánynak segítettek, és ily könnyűek lettek e finom hajszálak közt! Szemei réstek a csipkékre, amelyek nevének fehér és gyöngye vállait fátyolként takarták, a rövid, dudoros ujjakra, amelyek olyanok voltak, mintha szárnyak lennének. Tetszett neki az aranyszínű hajfűt, amely az utolsó nyakcsigolyán hullámzott, a forradás, amelyet a tapasztalan, öltő-örvos a gyöngye, fehér karokon hagyott, a kicsiny kezek, amelyek úgy dolgoztak, mint az övéi, s tekintete alatt reszkettek a sápadozó és piruló hajlott nyak, mind ez alázatos jölei ama nékülözöknek, amelyek a leányt közelebb hozták hozzá.

— Jobb sorod lesz, mint egy királynénak, ha jól összelérsz, mint egy királynénak. Az egész város lábad alatt fog fekdüdni!... Mindazok a bestiák, akik most nevetnek és rajtnak mulatnak!... Meglátod! Meglátod! Jó gyomra van Motta mesternek... Évekig tudja tartogatni, amit akar, és jó lábai is vannak, hogy eljuthasson mindentűvé, ahová akar... Te jó vagy és szép!... Finom portéka! Finom portéka vagy!

(Folytatása következik.)

Előző napi maradvány 284 darab, — darab sült. Összesen 1151 darab, — darab sült. Eladott 197 darab sertés, — darab sült. Maradvány 164 darab — darab sült. A vásár irányzata élénk. — Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzetelték: Zsírseretek: Oreg L. r. 350 kgr.-on felül 98-99 1/4 fillérig, II. rendű 280-350 kilogrammig 88-93 fillérig, selejtet 76-86 fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül 98-100 fillérig, fiatal közép 220-300 kilogramm 88-96 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 70-88 fillérig, sült — fillérig, malac — fillérig. Husseretek: Nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140-300 kilogramm — fillérig, sült — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig. Árak minden levonás nélkül, kilogrammonként, élőszulyban.

A budapesti gabonatózsde.

Budapest, június 3.

Tartott irányzat mellett 27.000 métermása buza került a forgalomba változatlan árakkal.

Zabban és tengeriben nyugodt volt az irányzat.

Eladott:
Buza, Tiszavidéki: 100 mm. 82 k. 8 K. 25 f.
 Pestmegyevidéki: 500 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 20 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 95 l., 200 mm. 79 k., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 500 mm. 78 k. 7 K. 95 f.
 Szekesi: 3800 mm. 77 k. 7 K. 85 f., 1200 mm. 76 k. 7 K. 70 f.
 Makói: 3000 mm. 79 1/2 k. 8 K. 7 1/4 f.
 Palánkai: 2700 mm. 78 k. 7 K. 92 1/2 f.
 Bajai: 1700 mm. 78 1/2 k. 500 mm. 76 k. 7 K. 95 fillér.
 Bánsági: 2000 mm. 78 k. 7 K. 92 1/2 f.
 Beeskerei: 1900 mm. 77 1/4 k. 7 K. 85 f.
 Apatini: 3000 mm. 76 1/2 k. 7 K. 73 1/2 f.

Mind három hónapra.
 Rozs: 100 mm. 6 K. 70 f., 400 mm. 6 K. 70 f.
 Tengeri: 300 mm. 6 K. 6 K. 40 l.
 Készletállítás mellett.

A közpénzügyi hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben és kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként 50 kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm árs		Kilós	Kilogramm árs	
		K-tól	K-tig		K-tól	K-tig
Tiszavidéki	75	7.72	7.80	70	7.85	8.06
	77	7.85	7.90	70	8.00	8.10
	78	7.90	7.95	81	8.10	8.20
Fehérmegyai	75	7.65	7.70	70	7.80	7.90
	77	7.65	7.70	81	7.85	8.00
	78	7.70	7.80	81	7.95	8.10
Pestvidéki	75	7.66	7.70	70	7.80	7.90
	77	7.65	7.70	81	7.85	8.00
	78	7.70	7.80	81	8.00	8.10
Bánsági	75	7.60	7.65	70	7.80	8.00
	77	7.65	7.70	81	7.90	8.00
	78	7.70	7.80	81	8.00	8.10
Makói	75	7.65	7.70	70	7.80	8.00
	77	7.70	7.80	81	7.90	8.10
	78	7.75	7.85	81	8.00	8.10

A határdezántet folyamán a következő kőtelek
 Októberi buza 1903. : 7.60-7.59-7.62-7.60-7.59
 Októberi rozs 1903. : 6.58-6.57-6.55
 Októberi zab 1903. : 6.58-6.57-6.55
 Júliusi tengeri 1903. : 6.85-6.86-6.88
 Augusztusi tengeri 1903. : 6.88-6.40
 Augusztusi reepe 1903.

Déli egy órákor a következő záróárak állapítotti meg hivatalosan a tőzsdén:
 Októberi buza 1903. : 7.57-7.58
 Októberi rozs 1903. : 6.55-6.56
 Októberi zab 1903. : 6.56-6.58
 Júliusi tengeri 1903. : 6.82-6.83
 Augusztusi tengeri 1903. : 6.83-6.40
 Augusztusi reepe 1903. : 6.39-6.40
 Deleltán fél 3 órákor zárul:
 Októberi buza 1903. : 7.56-7.58
 Októberi rozs 1903. : 6.55-6.56
 Októberi zab 1903. : 6.54-6.57
 Júliusi tengeri 1903. : 6.84-6.85
 Augusztusi tengeri 1903. : 6.83-6.40
 Repe augusztusra 1903. : 6.39-6.40

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsde csekély forgalom mellett szilárdan zárult.
 Előteszt. Osztrák Hitelrészvény 667.50-663.—, Magyar Hitelrészvény 733.—733.50. Rimamurányi részvény 469.75-470.50. Államvasúti részvény 833.50-885.—. Közúti Vaspálya részvény 611.50-614.— korona.
 A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 99.40-99.50. Magyar Hitelbank részvény 682.50-688.75. Jelzálogbank részvény 622.75-

-622.50. Leszámitóbank részvény 454.50-455.—. Osztrák Hitelrészvény 667.25-663.25. Magyar Kerámiak részvény 125.—130.—. Salmótarjáni közönség részvény 529.—632.—. Rimamurányi Vasmű részvény 469.50-470.—. Közúti Vaspálya részvény 613.—613.50. Városi Villamos vasút részvény 815.50-816.—. Déli vasút részvény 64.50-65.—. Államvasút részvény 692.50-683.— korona.
 4 órákor zárul: Osztrák Hitelrészvény 667.50. Magyar hitelrészvény 734.50. Leszámitóbank részvény —. Rimamurányi vasmű részvény —. Osztrák-magyar államvasúti részvény 683.—. Közúti vasút részvény —. Városi villamos vasút részvény —. korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 42.—52.— korona, vörös aprószemű 42.—50.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bánsági — korona, középszemű 50.—64.— korona, nagyszemű 54.—58.— korona. Disznószár: budapesti 69.—69.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 57.—57.50, korona, 3 darabos 60.—60.50 korona, tisztelt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.—14.— korona. 120 darabos — korona. 100 darabos 14.50-15.— korona, 85 darabos 16.25-16.60 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.—13.50 korona, 100 darabos 13.75-14.— korona, 85 darabos 15.50-16.— korona. Szilvai: slavóniai 18.—18.50 korona, szerbiai 16.—16.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A mai előteszt szilárd magatartással nyílt meg, de a forgalom mindazonáltal jelentéktelen maradt. Csak egyes ipari és szállítási értékekben mutatkozt némi kereslet.

A déli tőzsde tartózkodóan indult és a vezető külisszériékek forgalma később is esendese volt, jelentősebb változások nélkül. Járadékok kissé emelkedtek.

Zárulattartott.
 Bécs, június 3. (Magyar értéktőzsde) 400-os aranyjárdék 120.85, Itzai és szegedi kölcsön-sorsjegye 155.— Magyar vasúti kölcsön részvény —, Magyar keleti vasúti állami kötvény —, Magyar leszámitó- és pénzügybank —, Rimamurányi vasműrészvény 469.—, Magyar koronajárdék 98.30, 400-os Magyar földtőzsde, kötvény 98.75, Magyar hitelbank részvény 732.50, Magyar nyeregmű kölcsön sorsjegye 199.25, Kassa-öcherberg vasúti részvény 383.—, Magyar keresk. bank 2698.—, Magyar cukoripar 1510.

Bécs, június 3. (Osztrák értéktőzsde) 4200-os papírjárdék 100.40, 400-os osztr. aranyjárdék 120.70, 1800-os sorsjegye 153.25, Osztrák hitelsorsjegye 438.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankkezelő 433.—, Osztrák-magyar bank 1641., Déli vasút 76.50, Dunagőzmozgási részvény 861.—, Dohányrészvény 350.—, Császár- és királyi arany 11.31, Német bankváltók 117.17, 4200-os ezüst járdék 100.45, Osztrák koronajárdék 100.25, 1864-iki sorsjegye 245.—, Osztrák hitelintézet részvény 667.50, Unionbank 523.—, Osztrák Länderbank 413.50, Osztrák-magyar Államvasút 682.25, Eibavölgyi vasút 431.—, Alpéni bányarészvény 382.50, 20 frank. arany 19.08, Londoni váltóár 239.72 Bécsi Tramway Létt A. —, Bécsi Tramway Létt A. —, Lipót kohó 280.—. Az irányzat nyugodt.

Bécs, június 3. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A déli tőzsde magányforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 667.50. Magyar hitelrészvény 734.—, Angol-Osztrák bank 276.50. Bécsi bank egyesület 483.50. Union bank 629.50. Länderbank 412.50 Osztrák-magyar államvasút részvény 682.50. Déli vasút 77.— Eibavölgyi vasút 432.—, Északnyugati vasút részvény —, Dohányrészvény 343.50. Rimamurányi vasmű 471.25. Alpéni bányarészvény 382.50. Májusi járadék 100.45. Magyar korona járdék 99.40. Török sorsjegye 120.—, Német birodalmi mára 117.26-117.21. Napoleond'or 19.66.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 3. (Délvidéki tudósítás.) A tegnapi utóteszt és New-York hatása alatt a mai tőzsde haratságos volt. Különböző bányarészek, bankok és vasutak heresettek. A forgalom mindazonáltal nem volt élénk. Belföldi járadékok üzlet nélkül, idegenek szilárdak. Berlini nagy közúti részvény realizációkra gyöngyösek. A második órában spanyol járadékok emelkedtek. Bankok nem változtak. Bányarészek állandók. A többi értékek változatlanok. Magánkamtálib 30% —, Berlin, június 3. (Zárulattartott) 4200-os papírjárdék —, 400-os osztrák aranyjárdék 102.80. Eibavölgyi vasút 100.—, Magyar koronajárdék —, Osztrák-magyar államvasút —, Kassa-öcherberg vasút —, Bécsi váltóár 85.25, Magyar vasúti beruházási kölcsön —, Alpéni bányarészvény 133.75, Disconto-Commandit 130.—, Altalános villamosági Edison 177.50, Gelsenkirchen 216.90, Laura-kohó 209.75 4200-os ezüstjárdék 100.40 400-os magyar arany járdék 101.90, Osztrák hitelrészvény 209.00, Déli vasút 13.25, Karoly-Lajos vasút —, Orosz bankjegyek 216.25, 400-os új orosz kölcsön 98.50, Török dohányrészvény —, Olasz járadék 103.90, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 150.—, Haroeni 180.75, Az irányzat szilárd.
 Páris, június 3. (Zárulattartott) Osztrák-magyar államvasút —, Új török konzol 31.25, Egyiptomi járadék 108.30, Osztrák Länderbank 440.—, Párisi bankrészvény 1110.—, 300-os francia járadék 98.45, 400 spanyol járadék 90.32, 300 új

(Törleszhető járadék 97.45, Crédit foncier de France 13.25, Alpéni bányarészvény —, 400 1890. román kölcsön 89.75, Görög kölcsön 217.—, Váltó Olaszországra 10/116 párt. Váltó Amsterdamba 206.37, Váltó Brüsszélre 100%/%. De Beers 547.—, Chartered 77.50, 50% bolygók 425.00, Magyar aranyjárdék 104.50, Déli vasút 82.50, Váltó Londonra 251.50, Osztrák aranyjárdék 103.—, Török sorsjegye 128.—, Meridional vasút 100.—, 400 olasz járadék 104.15, Ottománbank 604 —, 300-os francia járadék 692.—, Osztrák földhitelintézet —, Déli vasút elsőbbségi kötvény 333.—, 400-os 1896. román kölcsön 86.50, Dobanyszerző 379.—, Váltó Bécsre 103.93, Váltó német piacokra 124.84, Rio 11.93, East Rand 194.50, Randfontein 75.50, Magyar Jelzálogbank 588.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, június 3. (Zárulattartott) 4200-os papírjárdék —, 400-os osztrák aranyjárdék 102.—, 400-os magyar aranyjárdék 101.90, Osztrák hitelrészvény 209.70, Osztrák-magyar államvasút 147.—, Északnyugati vasút —, Rustlehradi vasút —, Londoni váltóár 204.20, Bécsi bank-egyesület 121.80, Villamos részvény 124.—, 300-os magyar aranykölcsön —, 4200-os ezüstjárdék 100.65, Osztrák koronajárdék 101.50, Magyar koronajárdék 100.65, Osztrák-magyar bank 111.50, Déli vasút részvény 17.00, Eibavölgyi vasút —, Bécsi váltóár 852.33 Párisi váltóár 811.83, Unio bankrészvény —, Alpéni bányarészvény 190.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, június 3. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arányomok jamára. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 210.10 Német bank 209.50, Disconto —, Berliini kereskedelmi bank —, Gelsenkircheni 177.30, Harpeni 180.80, Laura-kohó —, Olasz járadék —. Az irányzat szilárd.

Hamburg, június 3. (Zárulattartott) 4200-os ezüstjárdék 100.50, 1860. sorsjegye —, Déli vasút 17.30, 400-os Osztrák aranyjárdék 102.80, Osztrák hitelrészvény 209.80, Osztrák-magyar államvasút 146.30, Olasz járadék 103.60, 400-os magyar aranyjárdék 104.60, Az irányzat szilárd.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 3. A sertésüzlet irányzata: változatosan.
 A) Hízott sertések ára: L A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (párónkint 400 kilogramm felüli szulyban) 112-114 fillérig, Oreg közép (párónkint 300-340 kilogramm terjedő szulyban) fillérig, Fialat nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli szulyban) 120-122 fillérig, Fialat közép (párónkint 250-320 kilogramm terjedő szulyban) 120-121 fillérig, Fialat könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő szulyban) fillérig, H A) Magyar: I. I. M a g y a r: Nehéz (párónkint 230 kilogramm felüli szulyban) fillérig, Közep (párónkint 240-260 kilogramm szulyban) fillérig, Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő szulyban) fillérig, II. Romániai: Nehéz (párónkint 320 kilogramm felüli szulyban) fillérig, Közep (párónkint 250-320 kilogramm terjedő szulyban) fillérig, Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő szulyban) fillérig, III. Romániai: I. R o m á n i a i: Nehéz (párónkint 240 kilogramm terjedő szulyban) fillérig, Könyvi (párónkint 240 kilogramm terjedő szulyban) fillérig, II. V. S e r b i a i: Nehéz (párónkint 290 kilogramm felüli szulyban) 118-120 fillérig, Közep (párónkint 240-260 kilogramm terjedő szulyban) 116-118 fillérig, Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő szulyban) 112-114 fillérig.

Sertéslelészám 1903. június 1. napján volt készlet 46.829 darab. — 1903. június 2. napján felhajított 564 darab. — 1903. június 2. napján eszálított: 799 darab, 1903. június hó 3. napjára maradt készletben 46.394 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —
 Budapest, június 3.
 Északnyugaton a magas nyomás megerősödött, a Földközi tengeren pedig depresszió keletkezett.
 Európa nyugati felében, hol ma reggel az idő jobbára borult és szeles, a hőtérseket jelentékenyen süllyedt és sokhelyütt előfordultak zivatarok esők.
 Hazánk nyugati felében az idő tegnap szárazabb lett, keleten azonban mindenfelé voltak esők, az északi felén pedig jelentékeny záporok (Ungvár 60 mm.). A hőmérséklet tovább emelkedett és az ország középső részén már reggel 7 órakor 20 C fölött volt.
 Kidőlés: Széles és hűvösebb idő várható, nyugatról esővel vagy zivattal.

Vizálla s.

	Jun. 3.	Jun. 2.		Jun. 3.	Jun. 2.
Ina	Schilling	1.15 1.70	Tisza	M-Gisg	0.60 0.60
Duna	Pasasa	2.15 2.52		Tobekusa	0.40 0.60
	Lis	0.18 0.97		V-Stejnany	0.82 0.82
	Bécs	0.20 0.18		Tokaj	1.21 1.35
	Pezson	2.15 2.15		Tisza-Füred	1.38 1.60
	Komárom	3.05 3.00		Szolnok	1.51 1.65
	Budapest	2.75 2.75		Csongrád	1.16 1.24
	Faks	1.28 1.19		Szeged	2.40 2.60
	Mohács	2.89 2.69		Török-Bocsk	1.78 1.90
	Gombos	3.58 3.21		Tital	2.51 2.64
	Szilvásvosgy	2.75 2.75		Báránd	0.36 0.36
	Pancsova	2.36 2.66		Topelya Hód	0.62 0.76
	Ornava	2.90 2.90		Bodrog Zemplén	1.10 0.85
	Magyarfalva	0.80 0.82		Sájo Zsolca	1.57 1.58
	Bács	0.80 0.72		Berezák TL-Nórád	1.14 1.12
	Treneván	0.69 0.60		Bereztyó Margitsa	0.16 0.14
	Szered	0.86 0.86		B-Uffalu	0.21 0.23
	Sz-Gothárd	0.38 0.39		Körbe	0.30 0.30
	Órvér	0.10 0.11		Belényese	0.30 0.38
	Győr	0.41 0.39		Belényese	0.30 0.38
	Pécs	0.41 0.39		Tenke	0.82 0.84
	Pécs	0.41 0.39		Gusztóné	0.43 0.46
	Zákány	0.50 0.58		Borszemé	0.50 0.58
	Zákány	1.42 0.68		Bonyhád	1.16 1.24
	Békéscsaba	0.26 0.28		Gyoma	1.60 1.60
	M-M-Szerdah	0.70 0.75		Békés	1.50 1.50
	Zákány	0.50 0.68		Gy-Fehérvár	1.42 0.86
	Bécs	0.25 0.28		Bonyhád	1.16 1.24
	Miklós	0.24 0.24		Szolnok	0.82 0.84
	Miklós	0.10 0.10		Árad	0.38 0.38
	Szatmár	0.10 0.18		Makó	0.54 0.54
	Mezőcsanak	1.24 0.48		Mezőcsanak	1.16 1.24
	Ménfőcsanak	0.54 0.48		Szatmár	0.54 0.54
	Láborca	0.26 0.28		Bécs	0.42 0.42
	Homonna	0.26 0.28		Mezőcsanak	0.42 0.42
	Ungvár	0.20 0.10		Beckerkuk I	0.31 0.37

Napirend.

Napló. Csütörtök, június 4. — Rómái-katolikus Quirin. — Protestáns: Kerény. — Görög-orosz: (május 22.) Bazilik. — Zsidó: Sivan 9. — Nap két: 3 óra 49 perc. Kor. — Nyugzók: 7 óra 35 perc. — Hold két: 1 óra 40 perc. Délután. — Nyugzók: 12 órakor 50 perc. Óra. A miniszterelnök, mint belügyminiszter is, fogad 4 órakor a belügyminisztériumban.

A közoktatási miniszter fogad d. u. 4 órakor.
A honvédelmi államtitkár a miniszter helyett fogad délelőtt 11 órakor.
Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor.
Nemzeti Múzeum. Állat- és ásványtár. Nyitva 9 órától 1 óráig.
Műegyetemi Múzeum (Kerepesi-út 72. sz.) nyitva délelőtt 9-től 1 óráig.
A földtani intézet múzeuma (Stefánia-út 14.) Nyitva délelőtt 10 órától 1 óráig. Belépődíj nincs.
Az aqvincumi dombok és múzeum. Megtekinthetők egész nap. III. ker. Ó-Buda, Kuleó-Szent-Endrei-ut. Helyierdeket vasút a Pálffy-térről.

Műcsarnok nyitva délelőtt 9 órától 1-ig.
Akadémiai könyvtár nyitva 9-7-ig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3 órától este 8 óráig.
A fővárosi könyvtár (Károly-kört 28.) minden nap nyitva van, köznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9-12-ig.
Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Súlyos-utca sarkán, reggel 8 órától este 8-ig.
Egyetemi füvészház az Ulloi-uton délelőtt 7 órától 12 óráig és d. u. 3 órától 8 óráig.
Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakönyvtára, tudakosó-osztálya és keleti miniszter V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatások órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig. Havi érmekek díjazás kiállítására és kereskedelmi törvénygyűjtésére, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzleti-életesség árusítókat is vezeti) a városi ipari szmokban (vasár és ünnepnapokon is) nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 8 óráig. A kiállítás kirendeltség központi szervezettsége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-kört 32. szám alatt.

KLOTILD-SORSJEGYEK ára 1 kor. Huzás már 1903. június 6-án.

50.000 korona 25.000 korona

Továbbá 1042 nyeremény, köztük automobill, zongora, kelengye stb.
Központi iroda Budapest, IV. ker., Eskü-ut 6. szám.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelett gazdag tapasztalat alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban emertált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszer foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

titkos betegséget

(hugycsőfolyás, sebeket, syphilit és önfertőzésből támadt idegbajokat).

Meglepetés az eredmény FÉRFUI GYENGESÉGNEL (IMPOTENTIA) még öregb egyéneknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető.

Lelökere díjtalanul vállaz; kiváncsi gyógyszerok Rendelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapesten, Erzsébet-kört 12. sz.

Élelemel: bejárat a lépcsőnél. Külön váróterem

INGATLAN-okra évi 4 százalékra szavaztat meg JELZÁLOG-köcsönt a helyszinén megállapított FORGALMI-érték 75%-ig a Gurré Ferenc-féle INTÉZET, Budapest, VI., Váci-kört 39. szám.

MEGJELENT! • MEGJELENT!

Az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társ. kiadásában Budapestben, VII., Kerepesi-út 54. megjelent:

Mátyás Király Emlékkönyv.

A nagy király kolozsvári emlékszobrának leleplezése alkalomára szülővárosa, Kolozsvár sz. kir. város megbízásából szerkesztette

Dr. MÁRKI SÁNDOR.

Tizenhárom kötetes kiadásban, 2 térkép és 135 művészi kivitelt szövegrajzzal.

Ára pompás díszkötésben 24 korona.

A tanári könyvtárak részére való beszerzése a vallás- és közoktatásiügyi magyar kir. miniszter úr 4112/1901. számú rendelkezési megelés alapján.

Kapható a kiadóirodánál, valamint minden könyvtárakban.

MOST JELENT MEG második kiadásban!

Segélynyújtás és érvényesítések baleseteknél és izemi megbetegedéseknél

Írta Dr. MARTON SÁNDOR a budapesti érvényesítő bizottság elnöke

Ára 10 korona

Kapható LAMPEL R. (Wodianer F. és Fial) kiadásában Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Szívügyeket

Égő Bóla és Társa szivattyú-spezialisták V. ker., Lipót-kört 18. szám.

AS ATHENAEUM r.-t. kiadásában megjelent:

Legnagyobb és legszolidabb cipőraktár

DÓCZM.

Budapest, Kerepesi-út 10.

küld kizárólag saját készítésű, feltűnő elegáns, igen csinos és rendkívül tartós férfi-cipőt:

Legjobb amerikai box- vagy lakó Derby-bakancs	4.50
Szalonnak fűző v. csúgos 4.50, gombos	4.50
Amerikai box fűző v. csúgos 4.50, gombos	4.50
Borjú- vagy zergebőr sima csúgos 3.50, betétes 5.50, fűző	3.50
Szarvas-, kecskí- vagy kutyabőrbeli, fűző lábrába	4.20
Szárva fűző v. csúgos 4.50, amerikai bagabőrbeli	4.50
Borjúbőr angol bakancs 3.50, sárga bagabőrbeli	4.50
Tiszti lakó v. tükörbőrpő 4.50, kalotnakakancs	4.50

női cipőt:

Legjobb szűkre szarvasbőr, fűző 4.-, gombos	4.50
Francia seprő fűző v. csúgos 4.50, gombos	4.50
Amerikai box fűző v. csúgos 3.-, gombos	4.50
Zergebő borjúbőr fűző v. csúgos 3.-, gombos	3.50
Szalonnak fűző v. csúgos 3.50, gombos	3.50
Szárva fűző v. csúgos 3.50, bagabőrbeli 3.50, gombos	3.70
Szárva v. fekete fűző v. csúgos 3.50, amerikai bagabőrbeli	4.50
Borjúbőr angol bakancs 3.50, sárga bagabőrbeli	2.50
Tiszti lakó v. tükörbőrpő 1.50, csúgos, eberlany csúgú	2.50

Óriási raktár mindennemű gyermekcipőben. K. Kneip-Sandol., hást., tova- és árcipőben stb. stb. A szűke megjelölt több száz párban

egyjebb árjegyzék, csomagolás és szállítólévit ingyen

Videki megrendelések kiküldésében eszközletnek

Nem megjelölt kizárólag. 10 forintot felül bérmentve

Hydraulikus sajtók

szőlő- és gyümölcsöket sajtóolásra a nagy áram számára, 2 kitalálható kosárral vagy 1 kosárral. Bor-, gyümölcs- és gyümölcsösvajtok készítésére. Horgonyerő- és horgonyerő-szerkezetekkel, fa- vagy vastányterekkel.

Arany érem Szeged 1899
Arany érem B. est 1899.
Arany érem Pozsony 1902
hydraulikus sajtóért.

Gyümölcs- és szőlő-öröket, boggyózogépeket. Gyümölcs-aszalókészítőket gyártanak és szállítanak Jászai és mellesleg mint különlegességet a legújabb szerkezetben.

MATYÁS FERENC ÉS TÁRS. BÉCS, II/1111
Káposzta- és gyümölcs-szárazítókészítő gépekkel.
Káposzta- és gyümölcs-szárazítókészítő gépekkel.
Magrendelések kizárólag külföldön.
Ex évi szállítás 20 darab.

E napokban hagyta el a sajtót:

"Bizalmas Barát"

cimű könyvecske, mely mindennemű férfi- és női nemibajokban kelte útmutatással szolgál.

Kapható a szerzőnél:

(Dr. Kajdacs József)

Ára csak 1 korona.

Videki megrendelések 30 fillérről drágábbak.

Változtalan JÓD-VAS

LABDACS BLANCARD és SZORPJE

SÁP-KÓR
ANGOL-KÓR
HALVÁNYSÁG
GÖRVELY-KÓR
VÉRZECÉNYESÉG ellen

BLANCARD, 40, Rue Bonaparte, Paris.

LDONSÁG! ••• LDONSÁG!

== Eppen most jelent meg ==

Theisz—Matskássy

FRANCIA-MAGYAR ÉS MAGYAR-FRANCZIA SZÓTÁRA.

I. rész, Francia-Magyar szótár
Dr. Theisz Gyulától. Ára 5 kor.

II. rész, Magyar-Francia szótár
Matskássy Józseftől. Sajtó alatt.

Ezen szótár megjelentekbe régén értesít hiányt pótol. Gondig eszökeneveket, feltűnő az eddig használatban levő külföldi szókészlet, mert magyar viszonyoknak van alkalmasra választás nyomás, sajtóháibameres sövög előnyti biztosít számára az eddig megjelent magyar-francia szótárak felett. A szótár II. része sajtó alatt van.

Megrendelhető a kiadónál:

LAMPEL R. (Wodianer F. és Fial)
sz. és kir. udvari könyvtárakban Budapest, VI., Andrássy-út 21. sz. alatt.

HAZASSÁGI PEREK ÉS ELJÁRÁS HAZASSÁGI PEREKBEN.

Írta: KNORR LAJOS ügyvéd, ny. táblai bíró, stb.

E könyv egybefoglalja a házassági perekre vonatkozó összes jogszabályokat úgy, hogy annak nemcsak a szakszemély, hanem a perlekedő házasságfelek is hasznát vehetik.

Ára angol vászonkötésben 2 korona.

Kapható az ATHENAEUM r.-társulatnál (Bpest, VII. ker., Kerepesi-út 54.) és minden hazai könyvtárakban.

100 NAGY VÁLASZTÉK !!
!!! Kétféle szilárdan elkészített cikkből. Különösen ajánlom a legújabb cölöcöket, szobai árszékkeket, 616-és fűzőkádákat minden nagyságban. Ugyanilyen házartáshoz minden nagyságban.

JÉGSZEKÉNYEKET

a legelősebb árak mellett. Továbbá konyhaberendezéseket 30 frittól 80 frittig. Vízgőzszárítók és vásárlható árszék, ércokaszorok minden formában a legelősebb gyártási mód mellett a készlettel.

Kutscherer György útdar Aranykört 7. sz. a "Világkört-üzlet" áttelében, Budapeston.

Kataphorese

Uj gyógmód!

Főtámaszhatatlan gyógyhatásu

IDEG-, NEMI-,

bőr-, vérbetegségek, bulakóros (síphilis) betegségek, énfertőzés utóbjai és férfai gyengeségi állapotok, impotencia gyökere gyógyítására. Tapasztalt radikális és gyors eredmények folyán honorárius teljes gyógyszer után árethetű. Elsőrendű intézet mintaszertű gyógyszermeivel.

BUDAPEST,

Teréz-kört 44., I. em.

Dr. Mitzger Tivadar

személyes vezetés alatt nyitva egész nap. Levelekre díjtalanul válasz.

A 8519. számú

„Újtás platinadrót elektrodákban“

című, 1896. július 3-ról kelt magyar szabadalomra

vevők vagy engedményesek kerestetnek.

Szíves ajánlatokat „W. R. 3549“ jel. alatt továbbít Mosse Rudolf Bécs I., Seilerstätte 2.

Thierry A. valódi centifolia-kenőcse

a legcsebb szivócska, gyökere tisztítja által fájdalom-csillapító, gyógyító hatásu van, pusztás által az idegen testeket eltávolítja, Turisztáknak, kerénpáncsoknak és lovasoknak nélkülözhetetlen. Postán bármennyi 3 tégely 3 kor. 50 fill.

Thierry A. órángyógygyártás szertára Fregredában, Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

Óvakodjunk az utánzatoktól és ügyeljünk az itt látható és minden helyen bejegyzett védjegyre. Központi raktár: Budapesti Teréz I. útgyógyászoknál, Dr. Egner ügyvezetőnél és Stetten Brady C. ügyvezetőnél. Nagyon ajánlatos a szent órángyógyászok minden körülmények között ártani.

6.— frt. Utolérhetetlenek

emlék és jószág tekintetben az én valódi svájci

gyémánt fekete-acél

szemérettel-remontor óráim dupla gyémánt-akciófékkel legújabb precízű szekekkel (három évi 300000) szabad, helyes művelettel, óráimnál óráppal, a foglalt, mutat, korona, valódi csobbe arany. Ezen órák elegáns kiállítás miatt nagy keresletnek örvendenek és mindenki szívesen hordja.

Ára összehasonlítással együtt 6 frt. gyémánt fekete-acél nívóóra nyitott igen finom kivitelben 7 frt. — Ez órához illő fűrésztől dupla arany láncok legújabb 1.50 frt. Valódi kikötő-remontor-óra 3 frt. — Valódi ezüst-remontor-óra duplaféle 5.50 frt. Székülés után vétele. Nemteljes kieséssel utók.

vagy a pénz visszafizetk, ezért némi költséggel.

Splirng Josef, Wien, I. Postgasse 2/x. Nagy köpéc árjegyzék, órák, láncok, gyűrűk, stb. ingyen árt bérmentre.

Olcsó butor.

2500 engedménytel adom át őszepes raktáron levő szilárd gyártmányú asztalos és kárpitos butor-készletemet.

Nagy választék háló-, ebédlő-, szalon-, uzisoba, valamint minden a lakbendezéshez szükséges tárgyakban, a leggyeszérűbből a legelőesebb kivitelig.

Dósa Kálmán

asztalos és kárpitos Budapest, Kerepesi-ut 28. sz., félemelet. Árjegyzék ingyen és bérmentre.

37681. sz. 1903.

Árlejtési hirdetemény.

A budapesti Lágymányoson e célra rendelkezésre álló telken épülő és a kir. József-műgyetem elhelyezésére szolgáló épület-csoport I. azaz **chemiai épülete** létesítéséhez szükséges:

burkolati, bádogos, lépcsőzetes, beton-padozat, parafakő, elszigetelő lemez, tölgyfapadozat, töltőkályhák, szobrász, asphal burkolati, esslingeni redőnyök, csempeborítás, felvonók, elsötétítő függönyök, ablak-ponyvák, szobafestő, villámhárító és villanyos jelző munkák

elkészítése, illetve szállítása iránt a következő feltételek mellett nyilvános pályázat, illetőleg árlejtés hirdetik.

1. Az árlejtésben résztvehetnek mindazok a szakértő hazai iparosok vagy vállalkozók, kik üzletük gyakorlására hatósági engedéllyel bírnak.

2. Ajánlat az összes munkákra tehető, vagy egyes munkacsoportra, vagy pedig egyenkint külön-külön.

3. A készítenő munkákra vonatkozó ajánlati minta, valamint költségvetési-kivonat a vállalkozók rendelkezésére bocsáttatik, akik kötelesek mindkettőbe az egységárat, a vállalat végösszegét úgy számjegyekkel, mint betűkkel kiírni.

4. Távirati uton küldött ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

5. Az egykoronás bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok legkésőbb

1903. június hó 20-áig délelőtt 10 óráig

a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium segédhivatali főigazgatójának nyújtandók be. Később érkezett ajánlatok nem fogadtnak el.

6. A beadott ajánlatok a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium kebelében 1903. évi június 20-án, délelőtt 11 órakor (Vadász-utca 33. III. em.) nyilvánosan felbontatnak.

7. Tartoznak az ajánlattevő vállalkozók az általános vállalati feltételek 6. §-ában megszabott 5 százaléknak megfelelő bánatpénzt az ott körülirt módokat és kikötések mellett a budapesti IX. ker. m. kir. állampénztárban az ajánlat benyújtása előtt letenni s az erről szóló nyugtát az ajánlathoz csatolni.

8. Fenntartja magának a miniszterium azt a jogot, hogy az ajánlattevő vállalkozók közül a jutányosság szemelött tartása mellett a munka végrehajtásával azt a vállalkozót bizza meg, ki a jól és helyesen készítenő munkák teljesítése iránt már eleve is a legtöbb biztosítékot nyújtani képes.

9. A munkákra vonatkozó általános és különleges vállalati feltételek, valamint a jóváhagyott kiviteli tervezetek és költségvetés Czigler Győző tervező építész-nél (Budapest, I. Budafoki-ut 6. szám) naponkint d. u. 2—5 óráig megtekinthetők és ugyanott fognak a munkakivonatok és ajánlati minták a jelentkező vállalkozóknak kiszolgáltatni.

10. Az építőmunkák 1903. évi március 1-én megkezdődtek s oly erővel fognak folytatni, hogy az épület 1904. évi július 1-én teljesen készen a használatnak átadható legyen.

Kelt Budapesten, 1903. május 29-én.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszteriól.

Kérjen csak

SELLE és KARY-féle

Legjobb tisztítószere minden szomszár lábballalnak Sárga és fekete. Kiválóan ajánlatos borcalf, oscarial, sovra és lakkcipőnek. Wien, XII/1

Szabott árak!

Cs. és kir. udv. szállítók,

Szabott árak!

NYÁRI

Lawn-tennis-öltöny 18 kor. és fölül. Osikos lüszter öltöny 20 kor. Divatosgyapjúöltöny 30 kor. Kiterjedt gyermekruhás-osztály. Külön mértékosztály.

KOHN HEILMANN és FIAI

cs. és kir. udv. szállítók

„Angol szabó“-hoz BUDAPEST, IV., Károly-kört 12. Fióküzlet: Károly-kört 30. szám.

Nem téveszté szeze öngűntek hasonnovalok, aki megilleti törvényes védjegyet, amely mindegy egyen ruhadarabon látható. — Készen állnak a kivitásra ingyen és bérmentre.

Legszobbb Legjobb Legotosóbb PAPER, PAPER, PAPER

- 1 Szabóháti vasgty 8.00
2 Kiváló matrac 16.—
1 rongy paplan — 1.80
1 szőnyeg — 2.50
1 ostor — 1.50
1 önkény paplan — 2.40
1 szőnyeg — 2.50
1 ostor — 1.50
1 szőnyeg — 4.50
1 önkény paplan — 8.50
1 fodros estyem ad. papl. 12.50
1 jó viasz paplan lapos — 1.50
1 ostor — 1.50
1 fűző — 1.50
1 fűző — 1.50
1 ostor — 1.50
1 fűző — 1.50
1 ostor — 1.50
1 fűző — 1.50
1 ostor — 1.50
1 fűző — 1.50
1 ostor — 1.50
1 fűző — 1.50

GICHNER JANOS paplan, matrac és kárpitosrua gyáros, szőnyeg, függöny, butor stb. nagy raktára. Budapest, VII., Erzsébet-kört 20. Árjegyzék kivitásra ingyen és bérmentre kthodik. Vialái megrendelések pontosan készülnének, nem telési árat kivitároknak, vagy a pénz visszafizetk.

Minden sző egy szert beiktatása nonpareille betűből 4 fillér. Vas- tonnarett betűből 8 fillér.

ALKALMAZÁSOK

A hirdetésekre díjmentesen ad fel- világosítást a kiadóhivatal: VIII., Kerepesi-ut 25. szám.

Kiadóhivatali telefon-szám: 64-39.

Levéli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges blyegpecet kell mellékelni. Tudakozóadónál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Édes kis Mucuskám! Miert nem válaszolsz kört jelleg alatt... Arni... Legszöbbem... Junius...

Ügyvönkök minden városban, kik a fűszer-, festék- és zsidarédek-kereskedőkkel összeköttetésben állanak... Lessive Hungaria... Rákos-Keresztúr... Vendéglő...

Sütőde Budán először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Rákos-Keresztúr... Vendéglő... Fűrdőtelep...

Arany-salon- garatra, kredenc, könyv vagy orvosi szekrény... Gőzeplő-készletek... Tendem... Üpösten és Palotán...

Kiadó szobák Balaton- Róna... 3 szoba... 70 koronáért... Visegrád... Budakesi... Nyári lakás... Törökállat...

Almádin. Kiadó szobák helyén. kiadó 4 szoba... Lakás... Nagy-Kovácsin... Törökállat...

A hölgyekre nézve.

nagy fontosságú azt tudni, hogy egyedül a „Lorison-Crème” van arra hivatva...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...

Először a régi 10 kúria, egy előcsoborodás... Kereskedelmi... Ház németül... Fűrdőtelep...